

Nr. 6 (41)
JŪNIJS 2005

Dundadadznieks

Dundagas pagasta padomes izdevums

3. lpp. Kā peldēt sasietām rokām? Izglītības ministre Dundagā.

4. lpp. Dauka uz Vecbelzēju valka bija ierīkojis dzirnavas.

6. lpp. Izlaidumi. Pirms 17 gadiem un tagad.

7. lpp. Vai esam gatavi saņemt... lielu naudu?

8. lpp. Kapu svētki jūlijā.

Es mācēšu danci vest!

Dundagā pirmo reizi notika koncertfestiāls *Es mācēšu danci vest*. Tajā piedalījās 14 pirmsskolas un sākumskolas deju kolektīvi un popgrupa domes deputāti. Parkā visus sveica pagasta padomes priekšsēdētāja vietnieks Austris Kristapsons. Pēc tam pie darba ķērās

• Par laimi, lietussargus pārsvarā vajadzēja tikai stila pēc.

Vējā no Lapmežciema. Mazie dalībnieki ar vecākiem bija sabraukuši no visas Kurzemes: Liepājas, Ezeres, Lapmežciema, Balgales, Laidzes, Lībagiem, Pastendes, Rojupe, Stendes, Sabiles, Talsiem un, protams, arī no Dundagas. Garum gara mazo deju rinda ar karogiem devās no vidusskolas uz parku, atbildēdami malās stāvošo uzsaucieniem ar milzīgām ovācijām. Skaļumā nepārspēti palika Dundagas deju kolektīvi, kas noslēdza gājieni. Garo rindu vadīja pagasta pa-

Pele un Sienāzis, vadot koncertu un brīžiem paužot vēlmi iesaistīties dejās. Visiem kopā un īpaši ar bērnu dzīvesprieku izdevās aizbaidīt dažus tumšos mākoņus, kas vēlējās aizēnot saulīti.

Šajā gadā sirsnīgo festivālu rīkoja Talsu rajona kultūras nodaļa un Dundagas pagasta padome, bet nākamgad lielais gods tiks Rojupei, kad 6. koncertfestiālā atkal sadancos mazie deju kolektīvi.

Unas Upītes teksts un foto

Rō, mūz'kant' spēle!

18. jūnijā Dundagā notika 10. tautas mūzikas svētki. Paldies Tautas mākslas centram, Talsu rajona un Dundagas pagasta padomei, Latvijas Kultūrkapitāla fondam, visiem dalībniekiem un kuplajam skatītāju pulkam!

Lai izbrīvētu vietu attēliem, centīšos būt kodolīgs. Svētki izdevās — skanīgi, krāsaini, pat saulaini, pat kupli apmeklēti! Liela pateicība visiem rīkotājiem!

Jauka bija ciemiņu muzicēšana ielu

Mēneša jautājums Kā svinat Jāņus?

Edvīns Zemtiņš, pensionārs

Parasti dažas dienas pirms Jāņiem ielīgojam svētkus *Ievlejš*. Tas ir skaists groziņu vakars pie avotiņa. Zāļu dienā jāizraugās pareizās alus šķirnes, vai nu Bauskas, vai nu Piebalgas gaišo. Jāņu vakarā aizejam uz parku. Tā tas katru gadu bijis.

Kārlis Kantsons, 12. klases skolēns

Viss atkarīgs no laika apstākļiem. Ja būs labs laiks, droši vien svinēšu kopā ar radiem un draugiem, ja laiks būs slikts, skatīšos gadskārtējo Raimonda Paula koncertu. Mūsu ģimenē nav Jāņu laika jubilāru, tāpēc svētki paiet mierīgāk. Sieru mājās vairs nesienam, jo piemetusies mo-

pasākumam, mēs ikviens savā vietā, varbūt ar maziem izņēmumiem, nesam bijuši uzdevuma augstumos. Vēzi var sekmīgi izārstēt, ja to atklāj sākumstadijā. Ja pret to nostājas vienoti. Ļaunais, nesastopot pretsparu, katru nākamo reizi iet tālāk. Pats bēdīgākais, kas ir pēc kādas dzīvības izdzišanas, ir slikta parauga triumfs. Tas nemitīgi ietekmē visjaunāko paaudzi. Tai rodas pilnīgi greizs priekšstats par varonību un atdarināšanas cienīgu rīcību...

Vidusceļa nav. Vai nu parakstāties uz iznīcību un turpinām tādā pašā vienaldzības garā, vai arī izraujamies no nevarības un nolemtības loka.

...Gribas cerēt, ka piedzīvosim puslīdz mierīgus Jāņus.

Alnis Auziņš

P. S. Laikraksta nākamais numurs iznāks augustā.

- Igauņu meitene ar Pūt, vējiņ! melodiju vienoja tautas. Andra Kojro foto
- Andrupenes lauku kapela ar Daini Plataci (vidū) izpelnījās vislielāko piekrišanu. Guntas Abajas foto
- Valdgālnieki dāncēja uz bis. A.Kojro foto

gādināja kaimiņu tautu kopību arī mūzikā. Pastendnieku vadītājs Juris Lasenbergs ar apdziedāšanās dziesmām uz zoba pavilka teju visus dalībniekus. Rucavnieki izvilināja melodijas no zāģa. Andrupenieši ar Daini Plataci priekšgalā bija visskatuviskākie, vistautiskākie, visapratīgākie. Lieliska Jāņu ielīgošana!

Alnis Auziņš

dernā slimība — slinkums. Viegļāk ir nopirkt, piemēram, Rankas vai Talsu rituli. Pašlaik lielai daļai cilvēku Jāņu svinēšana aprobežojas ar dzeršanu un skaļas mūzikas klausīšanos, jo dziedāt pats vairs neviens nemāk. Bet vispār man gribētos kādreiz izjust latviešu tradīcijas un nosvinēt īstus etnogrāfiskus Jāņus, kādus svin, piemēram, Brīvdabas muzejā.

Una Upīte un Alnis Auziņš

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē 30. maijā un...

► Viesu mītne pili

SIA *Baltijas Konsultanti* pārstāvis Daniels Jelisejevs iepazīstināja ar 5 projekta variantiem pils naktsmītņu pārbūvei un pieteikumam finansējuma piesaistīšanai no Eiropas reģionālās attīstības fonda. Iegūstot fonda finansējumu, pašvaldības ieguldījums būtu ¼ projekta izmaksu. Padome izvēlējās variantu — izremontē un labiekārto telpas pašreizējā jauniešu mītnē, dažas istabas iekārtojot atbilstoši 2* viesnīcai (ar sanitāro mezglu istabiņā) un pārējās izremontējot un mēbelējot.

Darbības modelis — no jūnija līdz augusta beigām viesu nams ar 10 gultasvietām un jauniešu mītni (hostelis) ar 13 gultasvietām, no septembra līdz maija beigām — jauniešu

hostelis kā skolēnu mītne. Nolēma nākamā gada budžetā ieplānot pašvaldības līdzfinansējuma daļu aptuveni Ls 19 320.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamiem īpašumiem *Bērzupji* (18,7 ha), *Mētriņi* (2,5 ha), *Klaušas* (15,2 ha), *Tauriņi* (19,3 ha), *Priedaines iela 6* (4286 m² zemes, dzīvojamā māja un saimniecības ēka), *Celmiņi* (7,3 ha), *Pērkoņmeiri* (21,2 ha), *Piltenes Griēži* (3,1 ha), no zemes gabaliem ar kadastra Nr. 8850-026-0039 (15,1 ha) un Nr.8850-002-0097 (5,1 ha) un *Mazkadiķiem* atdalāmā 7,1 ha zemes gabala ar dzīvojamo māju.

► Nosaukumu piešķiršana

No īpašuma *Priežbogi* atdalāmajam 5,1 ha gabalam piešķirā nosaukumu

► Zemes piešķiršana lietošanā

Saskaņā ar likuma *Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos* 2. pantu un iesniegtajiem pieprasījumiem piešķirā 12,3 ha zemes ar kadastra Nr.8850-030-0150 saimniecības *Tamari* paplašināšanai. Iepazinās ar lūgumu par zemes Brīvības ielā *Garāžas* piešķiršanu garāžu biedrības lietošanā. Iesniegumu izskatīs pēc garāžas biedrības *Vienība* oficiālas nodibināšanas un reģistrācijas.

► Zemes transformācija

Atļāva īpašumā *Ragavas* lauksaimniecībā izmantojamo zemi (15,6 ha) transformēt meža zemē. Neatļāva īpašumā *Bērzkalni* lauksaimniecībā izmantojamo zemi transformēt meža zemē.

► Hokejlaukuma izveide

Padome iepazinās ar 19. maijā un 2. jūnijā notikušās hokeja laukuma izveides darba grupas sanāksmju rezultātiem. Ir sagatavots atklātā hokeja laukuma (56m × 26m) projekts. Projektā ir norādīts vajadzīgo materiālu daudzums un specifikācija. Ir bortu konstrukciju skices. Būvēšanu Atis Burnevics un Raitis Kristiņš sola nodrošināt paši, viņiem ir nepieciešama atļauja, ka viņi drīkst skolas sporta laukumā veidot atklāto hokeja laukumu. SIA *Ziemeļkurzeme* speciālisti ir pārbaudījuši ūdens hidrantu un atzinuši to par izmantojamu. Sporta laukumam tuvāk atrodas aka, no kuras arī var nodrošināt ūdens piegādi. Papildapgaismojumam jau ir sagādātas 6 apgaismes lampas, vēl meklē metāla caurules lampu uzstādīšanai. Pēc norunas ugunsdzēsēji gādās par laistīšanas caurulēm un paši uzņemsies to žāvēšanu. Apgaismojuma nodrošināšanai vajadzīgs elektrības pievads ar 4,5kW jaudu. Atkarībā no pieslēguma veida apmaksa notiks ar skolas vai ielas apgaismojuma starpniecību. Ūdens pārtēriņu apņemas nodrošināt SIA *Zie-*

Olkalni, no *Celmiņiem* atdalāmajam 7,3 ha — *Mazcelmiņi*.

► Projektēšanas atļauja

Atļāva izstrādāt tehnisko projektu šķūņa būvniecībai īpašumā *Dižkaspari*.

► Autogāzes uzpildes iekārtas

Atļāva SIA MC uzstādīt autogāzes uzpildes iekārtu Talsu ielā 23.

► Slidotavas laukums

Iepazinās ar Gunta Pīrvita iesniegumu (186 atbalstītāju paraksti) par hokeja laukuma izveidi Dundagā. Pārskatot pagasta padomes īpašumus Dundagas ciemā, kas būtu pieņemami lieli un ar cietu segumu, ir iespēja piedāvāt divas teritorijas — iežogoto tenisa laukumu pie *Lielās skolas* un stāvlaukumu pie Tautas nama.

Iesniegumā nekas nav minēts par nepieciešamā laukuma lielumu, kā arī nav iesniegtas laukuma aprikojuma skices, kas ļautu novērtēt sagatavošanas darbu apjomu un izmaksas.

meļkurzeme. Daļēji apzināti iespējamie ziedotāji, kas palīdzēs kokmateriālu apstrādē ar antiseptiķi u.c. materiāliem izdevumiem. **1. jūlijā plkst. 18.00 paredzams svinīgi uzsākt darbus.** Padome atļāva iniciatīvas grupai vidusskolas bijušā tenisa kortā veidot atklāto hokeja laukumu un ieteica laukuma uzturēšanai un atbalsta nodrošināšanai veidot sabiedrisko organizāciju.

► Projektēšanas darbi

Atļāva īpašumā *Stacijas iela 6* saimniecības ēkas telpas pārveidot par veikala telpām un saņemt pagasta būvvaldē projektēšanas un izbūves darba uzdevumu.

► Padomes lēmuma atcelšanu

Veicot detalizētu izpēti par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksāšanas nosacījumiem un iepazīstoties ar citu pašvaldību pieredzi, padome secināja, ka pašlaik pašvaldībai nav nepieciešams stāties PVN maksātāju uzskaitē. To būs lietderīgi darīt tad, kad 2007. gadā sāksies ūdenssaimniecības projekts, kura īstenošanai būs nepieciešamas lieli finanšu līdzekļi un kuram ir prasība, ka īstenotājam ir jābūt PVN maksātājam. Atcēla 25.04.2005. lēmumu Nr.87 par stāšanos PVN maksātāju uzskaitē.

► Teritorijas plānojuma vides pārskats

Apstiprināja sagatavoto pagasta teritorijas plānojuma 2004. – 2016. vides pārskata projektu.

► Pagasta nozīmes lauku teritorijas

Teritorijas plānojuma apspriešanas laikā sprieda par priekšlikumu noteikt pagasta nozīmes lauksaimniecības teritorijas. Mūsu pagastā nav valsts nozīmes lauksaimniecības teritoriju (50 ha masīvi, kuru zemes kvalitātes novērtējums nav zemāks par 50 ballēm), bet vides saglabāšanas un lauksaimnieciskās uzņēmējdarbības pamata nodrošināšanai nākotnē vajag aizsargāt vērtīgākās

Būs jāparedz līdzekļi apgaismojumam un slidotavas seguma uzturēšanai.

Nolēma atbalstīt slidotavas ierīkošanu Dundagas centrā un izveidoja darba grupu: Atis Burnevics — vadītājs, Raitis Kristiņš, Uldis Katlaps, Guntis Pīrvits, Gunta Abaja, Andris Kojro, Edvīns Klēvers. Tai jāizvēlas piemērotākā vieta un jāsagatavo slidotavas projekts (aprikojuma apraksts un skice, izveides un uzturēšanas izdevumu aprēķins, slidotavas izmantošanas maksas aplēses).

► Dzīvojamo māju privatizācijas komisija

Izveidoja dzīvojamo māju privatizācijas komisiju: Maira Remesa — priekšsēdētāja, Austris Kristapsons, Andris Kojro, Daina Dēvita, Raitis Sirkels.

► Administratīvā komisija

Pagasta Administratīvās komisijas nolikums paredz, ka komisijas sastāvā jābūt 6 locekļiem. Ar 25.04.2005.

lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Noteica, ka pagasta nozīmes lauksaimniecības teritorija ir lauksaimniecībā izmantojama zeme, kas neatkarīgi no īpašumu robežām veido nedalītu zemes nogabalu (ieskaitot pašvaldību uzņēmumu, māju ceļu un ūdenstilpnes ar platību līdz 1 ha), kuru norobežo lauksaimniecībā neizmantojamās, to skaitā meža zemes, ūdensteces, valsts autoceļi un kam zemes kvalitātes novērtējums nav zemāks par 40 ballēm un nogabala platība nav mazāka par 50 ha. Lauksaimniecības zemes transformācija citā izmantošanas veidā pieļaujama tikai tad, ja tā nav valsts vai pagasta nozīmes lauksaimniecības teritorija.

► Projekts Mazās skolas remontam

Atbalstīja investīciju projekta *Dundagas pamatskolas energoefektivitātes*

padomes lēmumu komisijā ir ievēlēti 5. Nolēma administratīvās komisijas sastāvā iekļaut arī deputātus Gunti Pīrvitu un Austri Kristapsonu, kuri komisijas sēdēs piedalīsies pēc savstarpējas vienošanās.

► Individuālā darba atļaujas

Atļāva nodarboties ar individuālo darbu: Solvītai Zēlei ar kosmetoloģes pakalpojumiem, Edgaram Eizenbergam ar interneta mājas lapu izgatavošanu un apkalpošanu, Modrim Geršmanim ar mežsaimniecības darbiem un Aritai Alsbergai ar frizieres pakalpojumiem.

► Mīnhauzena pasākums

Padome apsprieda ar mednieku svētku *Minhauzens 2005* sagatavošanas saistītās problēmas, organizatoru atbildību un veicamo pienākumu sadali. Nolēma izgatavot pasākuma logo, tam atvēlot Ls 500 pašvaldības līdzekļu.

paaugstināšana iesniegšanu (paredz ēkas jumta un logu remontu) un nolēma 2006. g. budžetā garantēt 20% projekta līdzfinansējumu (līdz Ls 19 000).

► SIA Talce darbība

Nolēma pēc Vides pārraudzības biroja lēmuma par ietekmes uz vidi procedūras nepiemērošanu un atzinuma, ka SIA *Talce* darbība minerālo materiālu atradnē *Jaunkalni* nelabvēlīgi neietekmēs vidi, akceptēt SIA *Talce* darbību minerālo materiālu atradnē *Jaunkalni* saskaņā ar projektu *Modernas minerālo ceļu būvmateriālu ražotnes izveide Dundagas pagastā* un parakstīt iesniegto nodomu līgumu Nr. 1.7.5/227 par uzņēmēja piedāvātiem atvieglojumiem pašvaldībai saistībā ar ceļu uzturēšanu.

Protokolus pārlūkoja Aivars Miška

Visi kopā pret vardarbību

Pagasta padomes struktūrvienība Veselības un sociālās palīdzības centrs ziņo, ka 2004. gada oktobrī VSPC iesniedza Sabiedrības integrācijas fondā projektu par tēmu *Sociālās rehabilitācijas sistēmas izstrāde un ieviešana Dundagas pagastā no vardarbības cietušām sievietēm un jauniešiem*. Fonds mūsu projektu atbalstīja, un tā īstenošanai ieguvām Ls 22 820,91 no Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts.

Projekts darbosies 11 mēnešus, strādāt sākam maijā. Jau esam anketējuši jauniešus Dundagas vidusskolā, un dati liecina, ka bērni ir cietuši no vardarbības gan mājās, gan uz ielas, gan skolā.

Pašreiz veicam pētījumus par vardarbību pret sievietēm. Lūdzam

mūsu sievietes būt atsaucīgas un iesaistīties pētījumā. Anketas var aizpildīt pie Mārites Jurčas, Inetas Mauriņas, Daces Bergmanes un Ilzes Bāliņas sociālajā dienestā, Alfas Auziņas bērnu dienas centrā *Mājas* un pagasttiesas priekšsēdētājas Dainas Dēvitas. Nodarbības sievietēm uzsāksim augustā, jauniešiem — oktobrī. Tās vadīs lietpratēji no Rīgas, Talsiem un Dundagas.

VSPC aicina jēlkādā vardarbībā cietušas sievietes un jauniešus pieiekties nodarbībām. Interesentus lūdzam zvanīt D. Bergmanei vai I. Mauriņai pa tālr. 3232306 vai VSPV vadītājam Valdim Randem, tālr. 3232303. Ceram uz atsaucību!

Valdis Rande, projekta vadītājs

Kopsim mežus!

Mežu īpašnieki!

Liela daļa privātmežu īpašnieku jau sakopusi vēja nodarītos postījumus. Daļa turpina to darīt. Taču vēl daudzās vietās vēja gāztie koki joprojām aizšķērso stigas un retāk izmantotus ceļus. Tā kā mežos ir sauss un pastāv ugunsgrēku izcelšanās iespēja, nenovāktie koki var radīt problēmas to atklāšanā un dzēšanā.

Tādēļ Talsu virsmežniecība lūdz privātmežu īpašniekus atbrīvot no sagāzumiem ceļus, celiņus, stigas

trases arī tad, ja nav paredzēta plašāka darbība sagāzumu izstrādei.

Dainis Blūmentāls, virsmežzinis

Atbalsts

mežaudžu atjaunošanai

Eiropas Savienības struktūrfondu apakšprogramma *Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un dabas katastrofu radīto postījumu vietās* paredz finansējumu meža atjaunošanai — 420 eiro jeb 294 latus par 1 ha.

Nosacījumi atbalsta pretendē-

tiem: 1) mežs ir īpašumā, **2)** mežs ir inventarizēts, **3)** **izņemts ciršanas apliecinājums uz sanitāro vienlaikus cirti,** **4)** mežniecībā iesniegta cirsmas skice, **5)** mežniecībā iesniegts pieteikums atzinuma saņemšanai (veidlapas mežniecībās).

Platības apsekošana dabā pirms atzinuma izsniegšanas

Dabā pārbaudīs, vai cirsmā pirmajā stāvā augošu koku šķērslaukums ir vienāds vai mazāks par audzes kritisko šķērslaukumu, vai veikti meža aizsardzības pasākumi atbilstoši normatīvo aktu prasībām (cirsmā satīrīta), vai cirsmas skice atbilst cirsmas stāvoklim dabā (malu

garumi, platība).

Meža atjaunošanas plāna un meža projekta pieteikuma sagatavošana

Saņemot labvēlīgu atzinumu, īpašnieks sastāda Meža atjaunošanas plānu (kur, ko un kad plānots audzēt), un tā atbilstību apstiprina attiecīgās mežniecības mežzinis.

Pēc tam jāsagatavo meža projekta pieteikums (elektroniski) un jāiesniedz Lauku atbalsta dienestam (LAD). Projekta pieteikumam pievieno visus minētos dokumentus, kā arī izziņu no Valsts ieņēmumu dienesta, ka nav nodokļu parādu.

Divos mēnešos LAD pārbauda un

novērtē iesniegto projektu, pēc tam slēdz līgumu ar meža īpašnieku. Tikai pēc tam drīkst iegādāties sertificētu stādāmo materiālu (sertifikāts obligāti jāsaģlabā).

Projekts jāiesniedz līdz gada beigām, tā īstenošanu var turpināt līdz 2008. gadam.

Neskaidrību gadījumos var lūgt padomu mežniecībās vai zvanīt pa tālr. 3237803 LAD speciālistei Ievai Šnepstei.

Ēriks Bērzkalns, Ezeru mežniecības mežzinis

Liekam aiz auss!

Kā peldēt ar sasietām rokām jeb Izglītības ministres vizīte

Noslēdzot iepazīšanos ar izglītības iestādēm Talsu rajonā, 15. jūnija pēcpusdienā izglītības ministre *Ina Druvieta* Dundagas vidusskolā tikās ar pedagogiem, rajona izglītības iestāžu un pašvaldību vadītājiem.

Ina Druvieta

Ina Druvieta ar bērniem

Tikšanās gaitu veidoja rajona politiķu iepriekš sagatavotie jautājumi, kurus papildināja replikas no zāles, ministres kundzes un viņas biroja vadītāja Olģerta Tipāna atbildes. Lietišķā un reizē pabēdīgā gaisotnē aizritēja akadēmiskā stunda, ministrei necenšoties esošo stāvokli un nākotnes redzējumu izskaistināt.

Ievaddaļā ministres kundze pakāvējās pie svarīgākā. Ministrijas vēlme ir panākt, lai izglītības labā slava sabiedrībā pieaugtu, lai mācību iestāde būtu bērniem un tās darbiniekiem

draudzīga vide. Sabiedrības apziņai par izglītības nozīmi vajadzētu izpausties arī naudā (piebildīsim — ne tikai skolotāju algās).

Vienlaikus ministre atzina, ka skolai audzināšanā daļēji jādara ģimenē nepaveiktais, ka valstī nav stratēģiskas skaidrības, ko sagaidīt no absolventa, *nākotnes cilvēka*. Ja valsts nezina, kādu ceļu tā ies, tad arī nevar pateikt, kādas profesijas būs vairāk pieprasītas pēc 10, 15, 20 gadiem. Tātad absolventam jāpaļaujas uz savām spējām un nojautu. Gana liels juceklis

Kā graudi akmeņu starpā?

Nav viegli lauksaimniekiem un mazajiem uzņēmējiem izdzīvot starp Eiropas Savienības (ES) un pašmāju ierēdniecības prasībām. 10. jūnijā pilī piensaimnieki un citi lauksaimnieciskās produkcijas ražotāji kopā ar Saeimas deputātiem, Zemkopības ministrijas un rajona Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) speciālistiem sprieda par nozares attīstības iespējām tieši mūsu pagastā. Sanāksmei noteikti bija jēga (sk. arī pieņemto rezolūciju!), kaut arī priecīgā maz.

Pēteris Kalniņš

ES vispārīgie formulējumi — **žņaudi vai iespējas?**

Jau *piena kara* karstumā līdz ar piensaimniekiem sašutām par ES prasību vispārīgumu. Kā, piemēram, tulkot higiēnas prasības piena ieguvei un pirmapstrādei: *viegli tīrāmas grīdas un sienas, slaukšanas vietu tuvumā, regulāri veic dezinfekciju* utt.? Pārāk *stiepjami* jēdzieni! Saeimas deputāts Pēteris Kalniņš uz šo jautājumu mudināja paskatīties no cita redzes viedokļa. Ražotājs pats drīkst konkretizēt vispārīgos formulējumus, tos saskaņojot ar PVD. Piemēram, pateikt, ka jēdziens *regulāri* turpmāk jāsaprot kā *reizi mēnesī*. Jauki, vai ne? Līdzšinējā pieredze gan liecina, ka PVD ne vienmēr ir pašmāju ražotājam labvēlīgais padomdevējs un atbalstītājs. Drīzāk bargs soģis, kas brīva tulkojuma apstākļos prasību latīņu paceļ pēc iespējas augstu. Diemžēl grūti iztēloties krasas un labvēlīgas pārmaiņas.

Mūžam mainīgās ES regulas

Kā apliecināja Zemkopības ministrijas pārstāvji, visai drīz mūsu ražotāji saskarsies ar jaunām ES regulām. Jau tagad zināms, ka tajās vairs nebūs

iekļautas prasības pēc dārgajiem sensoru krāniem piensaimnieku kooperatīvajās sabiedrībās. Cik daudz galvassāpju un arī naudas to ierīkošana prasīja mūsu PKS *Dundaga*! Zemkopības ministrijas speciālistes mierinājuma vārdi par to neuztraukties (jo tādu prasību teju vairs nebūs!) atspoguļoja to, cik tālu no patiesās lauku dzīves ir mūsu ierēdņi. Skumji, turklāt neviens nespēj atbildēt, kad varbūt parādīsies atkal jaunas regulas un kādas prasības tās izvirzīs.

Pēteris Kalniņš arī uzsvēra katru Briselei domāta *papīra*, katra vārda nozīmi un piekodināja nelolot ilūzijas, ka vecās ES dalībvalstis būtu ieinteresētas jauno valstu attīstībā. Kur nu!

Galvenā nelaime — pašmāju birokrātija

Viena no bēdīgākajām notīm — zālē esošo uzņēmēju sāpe par nodevām valsts birokrātijai. Kaut vai neskaitāmās pavadzīmes, kas prasa līdzekļus, laiku, nervus. Uzskatāmi par valsts birokrātiju runāja kāds uzņēmējs, salīdzinot uzņēmējdarbību Anglijā un Latvijā. Anglijā ieņēmumu dienestā jāvēršas reizi gadā, Latvijā VID ir kļu-

valda arī likumos, MK noteikumos un nolikumos, “no kuriem cenšamies izravēt birokrātiju”.

Pašā ministrijā neesot īstas skaidrības par tādiem jautājumiem kā pamatskolas izglītības satura reforma, vai vidējai izglītībai jābūt obligātai, kā nodrošināt arodvidusskolas, kā rīkot centralizētos eksāmenus.

Tālāk sekoja jautājumu un atbilžu daļa.

No Eiropas Savienības struktūrfondiem skolas finansējumu mācību iestāžu renovēšanai un siltināšanai nedabūs. Kādu jaunu skolu varam sagaidīt reizi 3 — 5 gados. Finansiālo atbalstu varētu saņemt avārijas stāvokļa skolas. Cerīgāks skats sporta zāļu celtniecībā — varbūt to iekļaus atsevišķā sadaļā.

Piekrītot, ka mācību līdzekļi ir neatbilstoši dārgi un ideāls būtu bezmaksas grāmatas, ministre skaidroja, ka labākajā gadījumā tā varētu būt pēc 20 gadiem. Tuvākajā laikā valsts dotācijas grāmatām palielināsies līdz 3,5 latiem uz skolēnu.

Pēteris Kalniņš

vis par ražotāju biedu. *Kur vēl lielāks stulbums var būt*, retoriski vaicāja biznesmenis, *ja pašam sev jāraksta pilnvara?*

Diemžēl kaut ko mainīt tik lielos

Sanāksmes rezolūcija

LR Ministru prezidentam, LR finanšu ministram, LR veselības ministram, LR zemkopības ministram, LR ekonomikas ministram, Saeimas Tautsaimniecības komisijai, Saeimas Budžeta komisijai, Lauku organizāciju sadarbības padomei

Talsu rajona Dundagas pagastā 2005. gada 10. jūnijā notika Ziemeļkurzemes lauksaimnieku un mazo uzņēmēju sanāksme.

Atbalstot un veicinot Eiropas Savienības direktīvām atbilstošu, konkurētspējīgu lauksaimniecisko ražošanu un reizē ņemot vērā Ziemeļkurzemes mazo iedzīvotāju blīvumu, lauksaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju vecuma struktūru, ģeogrāfisko novietojumu, lauksaimniecībā izmantojamās zemes kvalitāti un sadrumstatotību, un līdzšinējo pieredzi pārtikas uzņēmumu darbības atzīšanā,

iesakām:

1. grozīt *Lauku attīstības plānu*, kas pieļautu pasākumā *Standartu sasniegšana* pieteikties arī tām saimniecībām, kuras saņēmušas atbalstu struktūrfondu pasākumos 4.1. *Investīcijas lauksaimniecības uzņemu-*

Ministrija iesniegusi valdībai 14 punktu programmu — dažādas vis-svarīgākās vajadzības, kas kopā naudas izteiksmē veido simtus miljonu. Reizē I. Druvieta uzsvēra, ka acīmredzot sagaidāma liela izšķiršanās: vai nu skolotāju algas, vai viss pārējais (piemēram, skolu aprikojums). Vīdrīzāk, ka dabūs pirmā pozīcija...

O. Tipāns ziņoja, ka apstājusies skolu informatizācija, jo atklāta nelietpratīga un pat negodīga līdzekļu izmantošana. Kamēr nav noskaidrota patiesība, tikmēr nekas neatsāksies.

Uldis Katlaps un citi pedagogi pēvērsa uzmanību, ka ir grūtības laikus uzzināt ministrijas jaunumus, piemēram, par projektu iesniegšanas termiņiem. Ministre paškritiski atzina, ka jau dots brāziens un rīkojumi atbildīgajiem speciālistiem, lai novērst trūkumus un izveido viegli pārskatāmu un lietotājiem noderīgu ministrijas interneta lapu.

Pieskaroties valsts pārbaudes darbiem un Izglītības satura un eksaminācijas centra darbībai, ministre pie-

Pēteris Kalniņš

vilcienos nav pašvaldības spēkos. Paldies Attīstības nodaļai par sanāksmes rīkošanu, par domāšanu un strādāšanu tajā virzienā, kur iespējams ko ietekmēt. Pateicība visiem, kas līdzdar-

Pēteris Kalniņš

- mos* un 4.2. *Atbalsts jaunajiem zemniekiem*, ar nosacījumu, ka būtiski palielinājies saimniecības ražošanas apjoms (palielinājies lopu skaits), kā arī gadījumos, kad no struktūrfondiem saņemts atbalsts par aktivitātēm, kas nav tieši saistītas ar piena ražošanu (traktora, kombaina u.c. lauksaimniecības tehnikas un iekārtu iegāde, ražošanas ēku būvniecība);
- lai veicinātu mājražotāju darbību Latvijā, grozīt *Pārtikas aprites likuma*
4. panta (6) daļu šādā redakcijā: “Pārtiku, kas ražota, pārstrādāta vai apstrādāta ražotāja dzīves vietā (mājas apstākļos ražota pārtika), var izplatīt vietējā tirgū vai tiešā tirdzniecībā, ievērojot higiēnas prasības pārtikas ražošanai, pārstrādei vai apstrādei.”;
- informēt ražotājus, kas nodarbojas ar pārtikas produktu pārstrādi un apstrādi mājas apstākļos, ka ES ir noraidījusi MK sagatavotos noteikumus pārtikas ražošanai, pārstrādei vai apstrādei mājas apstākļos;
- informēt lauksaimniecības produktu ražotājus, ka MK noteikumi Nr. 251 *Piena un piena produktu aprites noteikumi* zaudēs spēku no 2006. gada 1. janvāra;
- pārtikas aprites uzraudzības likuma 21. pantu papildināt ar jaunu

krita, ka ISEC ir valsts valstī, kuram neko daudz nevar padarīt. *(Cik ilgi jau?! – Red.)* Centralizētie eksāmeni gan esot vajadzīgi, arī tāpēc, lai saskaņotu iestāšanos Eiropas augstākajās mācību iestādēs, taču šajā jomā vēl daudz neskaidrību.

Sporta skolotāja Skaidrīte Motmilere ierosināja vismaz no 8. klases daļīt atsevišķi zēnus un meitenes. Uz priekšlikumu palielināt sporta stundu skaitu ministre atbildēja, ka pie viena galda būtu jāsapulcē teju visu mācību priekšmetu skolotāji, jo katrs *veldekīti* uz savu pusi.

Viena no lielākajām un skumjākajām pretrunām izskanēja interešu izglītības jomā. Ministres kundze atklāti atzina, ka šajā nozarē kaut cik paredzamā nākotnē valsts naudu nedos, reizē uzsverot, ka “interesu izglītība jāstimulē visiem spēkiem”.

Protams, ikviena skaidrība labāka par neskaidrību. Par to arī ministres kundzei paldies.

Pēteris Kalniņš

Alnis Auziņš

Pēteris Kalniņš

bojās, īpaši Saeimas deputātiem Ananai Seilei un Pēterim Kalniņam!

Alnis Auziņš

Pēteris Kalniņš

- daļu: “Zemkopības ministrs MK noteiktajā kārtībā uz zināmu laiku var pazemināt prasības pārtiku ražojošiem uzņēmumiem, atzīstot un reģistrējot to darbību gadījumos, ja pārtiku ražo patēriņam vietējā tirgū un ja pazeminātās prasības nerada draudus patērētāju veselībai.”;
- novērtēt pievienotās vērtības nodokļa likmes pazemināšanu pārtikas produktiem, kas varētu samazināt inflācijas spiedienu uz iedzīvotājiem ar maziem ienākumiem;
- visdrīzākajā laikā sākt īstenot LEADER+ partnerības programmu Latvijā un dot skaidru, detalizētu programmas koncepciju;
- sagatavot un īstenot programmas mazo lauku uzņēmēju darbības atbalstam attālinātos lauku apvidos, kas vienlaikus veicinātu izglītoto jauniešu atgriešanos šajos apvidos uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Pēteris Kalniņš

Sanāksmes vadītājs — Dundagas pagasta padomes priekšsēdētāja vietnieks: Austris Kristapsons

Pēteris Kalniņš

Protokolētāja — Attīstības nodaļas vadītāja: Gunta Abaja

Kadri izšķir visu

Kopš pagājušā gada nogales SIA *Strazdi-3* vietā darbojas cita ražotne — *Verners Kokapstrāde*. Apmēram 40 darbavietu Dundagai, varbūt pat vēl lielāka izaugsme nākotnē — tas iepriecina. Taču ražotnes vadītājs *Andris Tunkelis* vairāk uzsver grūtības.

Andris Tunkelis

Kur rast krietnus strādājošos?
A.T.: — Pirms gadiem pieciem Nevejā sāku ar gateri. Domāju, ka tur, kādreiz spēcīgā kolhoza iecirkņa teritorijā, atradīsies labi strādnieki. Diemžēl cilvēkus pārsvarā interesē tikai pirmais avanss, pirmā alga. Viendienīši. Pašlaik man vajag trīs kārtīgu sievu un viena vīra. Nevaru atrast. Agrāk teica — visu izšķir kadri. Tā ir! Gribētu atvērt arī galdniecību, bet — pietrūkst dažu amata meistaru. Esam iecerējuši celt 600 kvadrātmētru angāru ar jaunu, mūsdienīgu līniju zāģbaļķu pārstrādei. Varbūt vajadzētu pat 12 darbaroku. Kur lai ņem?

Tā klājas mums, tā citviet Latvijā. Visbēdīgāk ir ar jauno paaudzi. Līdz trīsdesmit gadu vecumam darbs neinteresē, nemaz nepiesakās. Un vēl ir tāda sakarība. Ja brigādē pie pieciem darbiniekiem ieliec vienu slaistu, tad tikai pirmais avanss, pirmā alga. Viendienīši. Pārējie pasaka — kāpēc mums slīņķim alga jāpelna? Viens slinkais iespaido piecus normālus, nevis otrādi. Toties kādas baumas gadās dzirdēt — radniekus vien pieņemot! Nu nav tā! Protams, par katru strādāt gribošo ievācam ziņas. Bet par to, ka pie mums lēti un labi sniedz metālapstrādes pakalpojumus, metina un virpo, par to gan

nerunā.

Nesen piedalījos Attīstības nodaļas rīkotajā vietējās iniciatīvas grupas sēdē. Priecājos, ka bērnu dienas cen-

Andris Tunkelis

Vajadzīgie speciālisti

Mūsdienu pretruna: it kā bezdarbs, toties darba devēji apgalvo, ka lietpratēju trūkst. Vietējās iniciatīvas grupas sanāksmē (sk. arī iepriekšējo *Dundadznieku*), tiekoties Attīstības nodaļas darbiniekiem un uzņēmējiem, runāja par profesijām, pēc kurām mūsu pusē ir pieprasījums. Lūk, šis saraksts kā pamudinājums absolventiem un citiem jauniešiem: *bilancspējīgi grāmatveži, biznesa vadības speciālisti, celtniecības speciālisti, elektriķi, galdnieki, kokapstrādes darbāgaldu operatori, santehniķi, skurstēgslauķi.*

A. A.

trā valda rosība, ka top rotaļu laukums ar pašu bērnu un pusaudžu līdzdalību. Tikai uz vismazākajiem var cerēt. Kur ir pēdējo 15 gadu jaunieši? Labie ir prom no Dundagas un strādā citur. Palikuši viegluma meklētāji. Tos, kas pa Dundagu ārdās, vajadzētu nodarbināt sabiedriskajos darbos. Katram policistu pie sāna nenoliksi. Taisnība, pamazām jau mums izveidojušās labas, saskanīgas brigādes. Apzinīgie ierodas darbā jau pirms astoņiem, lai laikus sagatavotos darbam.

Andris Tunkelis

Labākā reklāma ir kvalitāte

Dundagas centrā ražotnei ir izdevīgāka vieta, te dzīvo lielākā daļa strādnieku. Arī galvaspilsētai esam nedaudz tuvāk. Starpība ar Neveju — 10 kilometru, tomēr gadā šo atšķirību jūt. Lieta tā, ka visu produkciju vedam uz Rīgu. Tālāk tā ceļo uz ārzemēm — ar starpnieku palīdzību vai

pa tiešo. Tā, piemēram, mums ir līgums ar Angliju, kur nonāk mūsu tarras dēļiši. Ražojam daudz ko, dažādas zāģmateriālus, sākot no brusām un beidzot ar grīdas un apdares dēļiem. Mēs nereklamējamies, jo uzskatām, ka pats darbs mūs teic. Kvalitāti veido darbgaldu operatori. Nesen mūsu dēļus pārbaudīja ekspertizē Anglijā un atzina to labo kvalitāti.

Vietējiem varam pārdot visu, ko ražojam, tomēr tā nav mūsu joma. Jau Nevejas laikā mani pāris reizu apveda ap stūri. Pasūtīja savus izmērus, bet neatbrauca pakal. Pēc tam paziņoja: “Es dabūju citur.” Man ir sabojāts materiāls. Cenu arī negribam nolaist zemāk par līgumcenām ar firmām, kurām pastāvīgi piegādājam materiālus.

Par spīti visam, rokas negribu nolaist. Diendienā strādājot, grūti ieraudzīt izaugsmi. Tomēr tā ir.

Alnis Auziņš

Ciemos

UPENIEKI

(Nobeigums.)

BRĪVVVALSTS GADI

Vilnis Drafens, dz. 1930.g., līdz 1945. g. dzīvojis *Varlejās*: “Mans vecaistēvs, vecais *Iernieku* saimnieks, sadalīja saimniecību trim dēliem: Kārlim, Jānim un manam tēvam Eduardam. Pēc atgriešanās no Pirmā pasaules kara bēgļu gaitām 20. gadu sākumā Jānis sāka saimniekot *Ierniekos*, Eduards uzcēla *Varlejas*. Kārli Krievijā represēja. (*Saprotams F. Ivnieka aprakstā minētais sadalījums — Iernieki: Iernieki, Varlejas-1 un Varlejas-2, proti, trīs īpašumi, bet tikai divas mājas. — Red.*)

Jānis Drafens bija Dundagas krājaiždevu sabiedrības valdē. Apprecēja zobārsti Frideriku Buševicu. Friderikai bija dēls Voldemārs no pirmās laulības, ko Jānis adoptēja.

Mans tēvs Eduards gāja bojā nelaimes gadījumā netālu no *Pestelu* mājām 1931. gadā, vedot šindelmašīnu.”

Viktors Grosbarts, dz. 1913.g., 30. gadu beigās dzīvojis *Ierniekos*: “Eidels braucis no kalna lejā — tajā vietā valciņš tek. Pēterfelds (*Varleju* kalps) teicis, lai kāp zemē. Saimnieks nepaklausīja, un mašīna uzkrita virsū. Citu cilvēku tuvumā nebija, un Eduards nomira.”

V.D.: “Līdz 50. gadiem ciemā nebija ievilkta elektrība. *Ierniekos* jau Latvijas brīvvalsts laikā darbojās vēja ģenerators, tāpat *Daukās*, kur bija ierīkotas dzirnavas uz Vecbelzēju valka. *Varlejās* bija tvaika katls.”

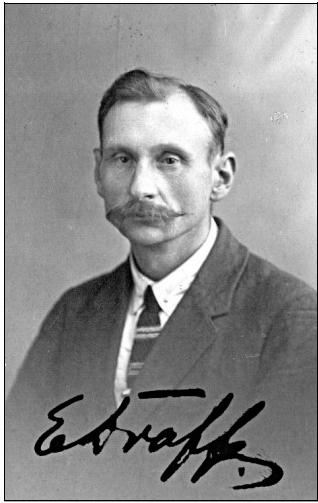
Ināra un Ivars Zāles, no 1966. gada dzīvo *Kārklos*: “Citiem elektrības nebija, bet *Daukam* bija. Viņš bija uztaisījis dzirnavas. Garš pārvads no ūdens krituma bija, koka rats ražoja strāvu. Nelielu kuļmašīnu bija uztaisījis. Skolā esot tikai divas klases gājis, bet apķērīgs. Bija arī galdnieks.”

Velta Medzberga (Neifelde), dz. 1936. g., no dzimšanas līdz 1950. gadam dzīvojusi *Vilcenos*: “*Dauku* saimnieks uz valciņa bija uztaisījis ūdens dzirnavas. Savām vajadzībām mala putraimus, kartupeļus rīvēja un taisīja stērķeli.

Mans vecaistēvs iepriekš bija dzīvojis Vidales pusē. *Vilcenus* nopircis 30. gadu sākumā. Vecā māja bijusi daudz garāka. Vienu galu pēc nopirkšanas noārdījuši. Vecaistēvs kopa zemi. Mums bija 23 ha, 3 ha aramzeme, ļoti liesa. Kad mana tēva māsa

precējās, vecaistēvs no *Vilceniem* atdalīja *Daukas*. Aramzemi nopirka kāds Lāčplēša ordeņa kavalieris.

Iernieki, Varlejas un Jaņķūti bija lielākās saimniecības. Vēži arī bija liela māja. Varbūt *Lonasti* arī piederēja Upeniekiem. Tur dzīvoja Zaud-

• **Varleju saimnieks Eduards Drafens, 20. gadi.** Foto no V. Drafena albuma.

manis. *Akmeņkalni* un *Daukas* bija mums tuvākie kaimiņi.

Ierniekam bija lauksaimniecības tehnika, zāles plāvējs, kuļmašīna. Atceros *Iernieku* zirgaplokus. Vismaz 4 — 5 zirgi bija vēl pēc kara.”

I.Z.: “Ap 30. gadu vidū celti *Valki* un *Kaziņas* pēc viena projekta, apmēram tad pat *Akmeņkalni*. *Iernieki* bija zema, gara māja. Skābbarību tur taisīja torņos.”

Arnis Neparts: “*Ierniekos* bija izbūvēta īpaša cūkkūts, aizgaldi ar renēm. Tā, lai cilvēkam gandrīz nav jāstrādā, sūdi paši tek nost. Iekšā pliena grīda. Aizgaldiņi uzbetonēti.”

V.G.: “Gadus trīs *Ierniekos* biju priekšstrādnieks, vēl tur strādāja arī otrs puisis. Saimnieks Jānis Drafens bija bankas direktors Dundagā. Katru dienu ar diviem zirgiem viņu vedu uz darbu. Vakarā vēlu bija mājās. *Ierniekam* saimniece bija Buševicu madāma, zobārste. Mājās bija pasts un telefons, tur strādāja *Iernieku* vecā saimniece.

Ierniekiem vienmēr bija sausa zeme, lai kāda vasara. Citiem kartupeļi mirka ūdenī, *Ierniekiem* nekad.

Atceros, kā vedu malku no *Ierniekiem* uz Dundagu un uz Ventspili. Naktī izbraucu, no rīta biju Ventspilī.”

Valda Bērente (Zēberga), dz. 1939. g., līdz 1966. gadam dzīvojusi *Kārklos*: “Manā bērnībā *Kārkli* atradās Upenieku ciemā. Atceros, ka ciema nosaukums bija rakstīts uz mums adresētajām pastkartēm. *Kārkli* ir senas mežsargu mājas, kurās dzīvojis jau mans mātes tēvs Krišs Kārklevāls. Viņš bija mežsargs, tāpat kā daudzi mūsu dzimtā. 1928. gadā mana māte Matilde apprecējās ar mežsargu Jāni Zēbergu. Zēbergiem piedzima pieci bērni. Mans brālis Edgars strādāja par mežsargu un dzīvoja *Krojās*. Māsasvīrs bija mežsargs *Pestelos*. Arī mans dēls kādu laiku strādāja par mežsargu.

30. un 40. gadu mijā mani vecāki uzcēla otu māju otrpus *Kārkluvalkā*, ko tā arī nosauca — par *Kārkluvalkiem*.

Kārklos saimniekoja mūsu ģimene pašu spēkiem. Bija 18 ha zemes, piecas govīs, divi zirgi, daudz aitu, zosu, pīļu un vistu. Mans darbs lielākoties bija ganīt. Vecākā māsa strādāja pie saimniekiem *Lonastēs* un *Kālēs*. Arī vidējā māsa bieži strādāja talkās pie saimniekiem. Bērnībā ar patiku vēžoju *Kārkluvalkā*. Bieži saķēru pilnu kartupeļu grozu ar vēžiem. Atmiņā arī rudens kulšanas talkas. Kuļmašīnu ar četriem zirgiem veda no *Ierniekiem*, katlu — ar sešiem. Pēc talkas kuļmašīnu vajadzēja nogādāt pie nākamā saimnieka.”

Jānis Neifelds, dzimis 1940. gadā, dzīvojis *Vilcenos* līdz 1950.g.: “*Akmeņkalnos* dzīvoja mežsargs Jēkabs Reinbergs.”

Mirdza Zušmane (Reinberga), dz. 1939. g., līdz 1959. g. dzīvojusi *Akmeņkalnos*: “Tēvs 1928. gadā sāka strādāt par mežsargu *Akmeņkalnos*. Tad vēl bija vecā māja ar klona grīdu un augstiem sliekšņiem. Mežkungs atzinis, ka vajagot jaunu, ko sāka celt 30. gadu beigās un pabeidza 40. gadu sākumā. Zemes bija tik, cik mežsarga mājām pienācās, 6 — 7 ha.”

J.N.: “Jaunos *Akmeņkalnus* galā

• **Vilcenos 1944. gada pavasarī. Tēvs Ernests, mamma Irma, stāv Velta, priekšā Eduards (miris) un Jānis.**

Foto no V. Medzbergas albuma

piecēla, pavisam blakus.”

I.Z.: “Šis ir saukts arī par Upeņciemmu. Tā vairāki teikuši. *Blauberģs* [*Vigriežu* saimnieks, miris] sacīja, ka arī mēs esot pie Upeņciema. *Kārkli* esot celti ap 1850. gadu, te dzimis mežsargs *Kārkluvalks*.”

V.M.: “Upeniekus gan pieminēja, tomēr vairāk saucāties par *Kaugu*. Tautā teica: *Kaugas mežs*, *Kaugas pļavas*, *Kaugas mežkunga muiža*.”

Kaugas mežniecība

V.M.: “*Kaugas mežniecību* mēs saucām par *Kaugas muižu*. Tur dzīvoja mežzinis Zeimanis. [*Varianti: Zēmans, Zēmanis. — Red.*] Liela, laba koka ēka, brūni krāsota. Zeimanis laikam bija saradojies ar *Ierniekiem*. Ciema iedzīvotāji lielākoties bija radi.”

Ilgvars Balodis: “Ēka bija smuka, podiņu krāsns bija iekšā. Līdz 1939. gadam *Kaugas* virsmežniecību pārvaldīja vācietis, virsmežkungs *Zēmans*.”

V.D.: “*Kaugas mežniecības ēka* bija celta baronlaikos. Nekādas muižas tur nebija. Brīvvalsts gados *Kaugā* dzīvoja mežzinis *Zēmanis*, pēc tautības vācietis. Viņš apprecēja manu tēvamāsu *Mildu*. 1939. gadā *Zēmanis* repatriējās uz Vāciju kopā ar visu ģimeni. Tur joprojām dzīvo mana māsiņa *Ērika*, kas pēdējo reizi bija Latvijā 1944. gadā.”

V.G.: “Atceros, ka *Zēmanis* bija no-

• **Kārlis un Klāra Neifeldi Vilcenos 1935. gada 15. septembrī dēla Ernesta kāzās.**

Foto no V. Medzbergas albuma.

pircis motocikletu ar blakusvāģi. Teica: tā ir kārtīga mašīna, tomēr neklausu, grib grāvī braukt. *Kaugā* smuka, feina māja bija, muiža paliek muiža. Iekšā ragi pie sienām.”

M.Z.: “Esmu prātojusi, kāpēc mežniecību vietējie sauca par muižu. Varbūt lielās mājas dēļ. Mana māsa atceras, ka mežniecības kantorī strādājuši virsmežzinis *Kūla*, mežziņi *Zēmanis*, *Brehmanis*, iecirkņa priekšnieks *Ikše*. Kara gados *Zēmans* uz pavisam neilgu laiku atgriezās, bet tad aizbrauca uz Vāciju pavisam.

1958. gadā, kad *Kaugas muižā* bija ierīkotas *MRS* strādnieku kopmītnes, es tur strādāju — gatavoju ēst. Vēl bija daļēji saglabājusies vecā go-dība, smalkas bufetes. Neilgi pēc manas aiziešanas ēkā izcēlās ugunsgrēks, un tā nodega. Tagad muižas vietā lieli koki. Pērn mēģināju izstai-gāt to vietu, atcerēties, kā tur bijis, istabu izvietojumu.”

Jānis Neifelds: “Man šķiet, ka *Kaugas muiža* nodega 50. gadu beigās. Tad tur bija *MRS* kopmītne. Strādnieki pēc darba, lai ātrāk iekurinātu krāsnī, no kannas uzlēja benzīnu. Izcēlās ugunsgrēks. *Edmunds Egle* apdega. *Jaņķūtu* saimnieks izveda ārā.”

I.Z.: “Mežniecība nodega ap 1962. gadu — pārpratuma dēļ. Reizbergs bija pārķēris kannas — gribējis so-lārkū uzliet, bet iepēris benzīnu. Ed-

zāniem, pat uz mežu. Ļoti baidījies. *Mamma* laikam uzskatīja, ka mazu bērnu drošāk sūtīt.

Tāpat prātā, kā vācu ķēdes ķem-mēja mežus. Visi baiļojāmies, ka ti-kai neatrastu partizānus. Reiz vācieši veda kādu ievainotu krievu izpletņ-lēcēju. Ceļā uz *Kālēm* viņš nomira.”

M.Z.: “Kara laikā dzīvojām kā uz naža asmens. Tēvs, būdams godprātīgs mežsargs, ķerstīja malumedniekus. Tie solīja atriebties. Izbēgušiem ebrejiem devām maizi, sākumā pa kukulītim, puskuļulītim, vēlāk pa riecienam. Tad sāka uzdarboties *Sarkanā bulta*, tie bija īsti laupītāji. Naktī vieni saimnieko, dienu — citi, pa vi-du jāizdzīvo. Vēžos dzīvoja bēgli. Pēc kara atgriezās dzimtajā pusē.”

V.M.: “Vācieši bija nometinājuši krievu bēgļus katrā mājā. Gūstekņi viņi tomēr nebija. Pie mums dzīvoja diezgan turīga kurpnieku ģimene no *Krievijas*, latviski neprata ne vārda. Mani vecāki krieviski nemācēja. Sa-zinājās ar žestiem. Saimnieki deva kartupeļus, miltus. Krievs taisīja ko-ka tupeles, mammai uz atvadām kur-pes uztaisīja. Kara gados pie mums dzīvoja arī pastnieks. Pasta punkts un telefons atradās *Ierniekos*.

Kara laikā ziemā lietojām karbīda lampas. Skalus izmantojām ļoti maz.”

V.D.: “Friderikas dēls *Voldemārs* [no *Ierniekiem*] karoja 15. divīzijā, pēc

• **Varlejās 1938. gadā. Pirmajā rindā pirmais no kreisās Vilnis Drafens. 3. rindā trešā no kreisās Viļņa māte Varleju saimniece Berta Drafena.**

Foto no V. Drafena albuma.

munds *Egle* šausmīgi apdega.”

VĀCU LAIKI

V.B.: “Mūsu mājā bieži apgrozījās partizāni, pa lielai daļai tādi, kas mu-ka no lēģiona. Devām pārtiku, gan-drīz visi bija pazīstami apkaimes cil-vēki. Gadījās, ka vācieši nāk mājās iekšā un partizāni pa logu ārā. Divus partizānus, brāļus *Bērtulsonus*, slē-pām kūtī — zem aitu aizgaldā izbū-vētā bunkurā. Viens no brāļiem ta-gad dzīvo pansijā vecās stacijas ēkā. *Mamma* man lika nest ēdienu parti-

kara nonāca sabiedroto zonā un vē-lāk izceļoja uz Austrāliju. 15. divīzijā cīnījās arī *Olģerts Gerdiņš* no *Jaņķū-tiem*. Mēs ģimenē bijām nolēmuši, ka abi ar mūsu Ilgu aizceļosim. Bet es vēl braucu atvadīties no mammas. Liepājā paguvu vien noskatīties, kā kuģis ar mūsu aizpeld... Māsa visu mūžu nodzīvoja *Zviedrijā*, es paliku te.”

Akmeņkalnu traģēdija

M.Z.: “1945. gada janvārā — febru-ārā mājā notika liela apšaušana, ko Vi-

• **Dundagas Krājaiždevu sabiedrības padome — valde, re-vizijas komisija un darbovede. 1. rindā 3. no kreisās val-des priekšsēdētājs Iernieku saimnieks Jānis Drafens. 30. gadi.**

Foto no V. Drafena albu-

lis Samsons aprakstījis grāmatā *Kurzemes meži šalc*. Pa nakti mājās ienāca apmēram astoņpadsmit karavīru vācu drēbēs, vāciski prasīja naktsmājas. Kā nedos? No rīta mazā gaismiņā pagalmā iebrāuca pajūgos citi vācieši. Abas vāciešu grupas sastapās, abas grasījās ēst brokastis. Sākumā

mani sūtīja, lai atvelku kārtis vaļā dvarai, zirgi paši skrēja uz māju. Tad redzēju vīrus ar plintēm. Tēvu arī reiz bija pratinājuši par partizāniem. Bunkuru bija ļoti daudz.”

Arnīs Neparts: “Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, 90. gadu sākumā, kā mednieki Dundagas pusē esot ie-

bet vēl īrējām mežniecības pļavas, par to bija jāatstrādā. Zālīte sīka, sīka. Govis nedeva daudz piena, jo gaņības tikai mežā.

Tāpat trīs bērnu uzturēšana prasīja savu. Tāpēc 1950. gada decembrī pārcēlāmies uz Pāci. Kolhozā tomēr varēja labāk izdzīvot.”

IZSŪTĪŠANA

Pēc Latvijas arhīvi. Pielikums LVA, 1995, izsūtīti no Jaņķņūtiem Gerdiņi — Johans un Jūle, Elizabete Grote, no Vēžiem Baloži — Ernests, Emilija un Jānis, no Lonastiem Zandmaņi [drīzāk Zaudmaņi. — Red.] — Fricis un Līna.

V.D.: “1949. gada 25. martā izsūtīja vecos Gerdiņus no Jaņķņūtiem un Baložus no Vēžiem. Mums padeva ziņu par gaidāmajiem notikumiem, un ne mūsu, ne Iernieku saime tajā laikā neatradās savās mājās.”

I.Z.: “Iernieku saimnieku neaizveda. Esot mācējis sadzīvot ar visiem.”

V.B.: “Atceros 1949. gada 25. martu. Skaidrs, saulains rīts, mums garām veda cilvēkus smagajās mašīnās. Zaudmaņus no Lonastiem arī izveda. Mamma raudāja.”

V.M.: “No Vēžiem visus aizveda — tēvu, māti, dēlu. Vecīši palika Sibīrijā. Dēls atgriezās un vēl dzīvoja Vēžos. Gerdiņu bērni palika Latvijā. Vecie pēc Sibīrijas dzīvoja Jaņķņūtos.”

KOLHOZA LAIKI

V.M.: “Kad vecie Gerdiņi nomira, tad Ierniekos ierīkoja Valdgales bišu saimes, klāt dzīvoja dravnieks. Viena laiku māja bija mežniecībai. Ierniekos palika dzīvot bijušais kalps, viņam pat piešķīra zemi. Vēlāk tomēr lopus atdeva kolhozam un pārcēlās uz Pāci. Ierniekos sāka dzīvot telkopēji. Beigu beigās mājas nodega. Tagad pat drupu vairs nav. Akmeņkalnos arī bija bišu saimes.”

I.Z.: “1960. gadā Iernieki vēl bija.”

V.M.: “Blakus Kaugas mežniecībai slējās pirtiņa. Tajā arī dzīvoja ģimene — Lazdenbergi, sieva un vīrs. Es tur nesu kurpes labot. Nezinu, kur viņi palika.”

V.G.: “Pēc [kara] Iernieku saimniecība nobrauca uz Austrāliju pie dēla.”

V.D.: “Varleju mājas 1967. gadā pārdevām MRS. Mana māte Berta vienu gadu nodzīvoja Zviedrijā pie meitas, bet tad atgriezās Varlejās. 1971. gadā pārcēlās dzīvot pie manis.”

V.M.: “Varlejās no 60. g. beigām dzīvoja mežstrādnieki. Mūsu māju nozaga — noārdīja guļbaļķus un aizveda.”

M.Z.: “Mums padomju laikā palika 0,6 ha un meža pļavas.”

J.N.: “Ciemā bija zemes ceļi, bez grants. Pa vasaru un ziemu bija la-

parādījās Daukās 50. gadu sākumā.

Mums akā bija labs ūdens, tomēr visur tā nebija. Daukās vēlāk esot bijusi rāva klāt. Saimniecībām gar Raķupī, kā Ierniekiem, Varlejām, Vēžiem, akas bija domātas tikai lopiem. Gandrīz pie katras mājas bija avots, ko izmantoja dzeršanai.

Raķupē nepeldējās. Sekla, tumša upe. Gar mūsu mājām tecēja valciņš. Kad Dauka pie dzirnavām bija uzpludinājies, tad varēja plūncāties.”

V.B.: “Ģimenē biju jaunākais bērns. Apprecējos ar Gunāru Bērentu no Rindas, kas sāka strādāt par mežsargu Kārklos. 1966. gadā pārcēlāmies uz Dundagu. Vecāku māju nojauca un pārveda uz Ventspili.”

I.Z.: “Dauka ap 1968. gadu aizgāja uz Lonasti, guculi dzīvoja iekšā un maksāja īri. Kārklos mežsargi mainījušies čupu čupām.”

M.Z.: “Vecāki dzīvoja Akmeņkalnos līdz 1975. gadam. Tad pie Dundagas nopirka mājiņu. Veco, pussagruvušo Akmeņkalnu baļķus, kamēr tie vēl bija labi, pārdevām. No tiem pretī pienotavai uzcēla māju.”

MŪSDIENAS

A.N.: “Akmeņkalnus nopirka kāds vācietis kā medību namu. Zemes viņam ļoti maz. Atbrauc varbūt divreiz gadā. Māju pieskata talsenieks Aivars Lagzda.”

• Berta Drafa ar dēla Viļņa Raķupē noķerto zuti, 60. gadi. Foto no V. Drafa albuma

M.Z.: “Pirms pāris gadiem aizbraucām uz Akmeņkalniem. Tik nikns suns preti, ka bail bija ārā kāpt. Mājai jauns jumts uzlikts, bet citādi no ārpusēs kā senāk. Bet iekšpuse esot pārbūvēta. Šķūnišu un kūts vairs nav.”

J.N.: “Jānbergu dēls tagad Ventspilī. Mēs paņēmām kompensāciju. Nu jau pat malku no turienes grūti dabūt ārā. Tur, kur ceļš iet uz Akmeņkalniem, bebrs uztaisījis dambi.”

V.M.: “Varleju māju līdz pirms neatkarības atjaunoja un kādi tur dažus gadus padzīvoja, bet tad atmeta ar roku. Tagad tur izlaupīts. Mūsu māju vietā vēl dažas ābeles aug. Pēdējo reizi tur biju pirms pieciem gadiem ogu laikā.”

A.N.: “Pēdējie iedzīvotāji no Upeniekiem izgāja 90. gadu vidū, gandrīz reizē no Varlejām un Valkiem. Varlejās 80. — 90. gadu mijā no Spāres ienāca jauns, enerģisks puisis, bija apprecējis Salaspils botāniskā dārza direktora meitu, ņēmās ar puķēm, potēja rozes. Pat meliorēja apkārtējās zemes. Kādu laiku strādāja par mežsargu. Bet nevarēja dabūt īpašumā zemi. Vilnis Drafens ļāva viņam tur dzīvot un darboties, bet gribēja zemi. Tad aizgāja. Siliņš,

kas dzīvoja Valkos, atguva tēva īpašumu Bauskas pusē.

Valki ir uz brukšanu, tāpat Jaņķņūti. Iernieku dampis Pāces vilnas fabrikā ilgu gadu kalpoja par katlu. Jaņķņūti aizpagājušo gadu pārdoti Jānim Apsītim. Iernieki un Varlejas pieder Vilnim Drafenam, tagad ir kopīga Iernieku — Varleju zeme, pavisam 80 ha. Vēžus nopirku es 90. gadu beigās.”

DABAS VĒRTĪBAS

J.N.: “Raķupe no Vilceniem atradās apmēram trīs kilometrus. Kādreiz tēvs tur aizveda. Zivis nemakšķerēju. Vēžojis gan esmu. Vēl kolhoza laikā bija. Bet tad kaut kāda sērga iemetās upē, un vēži pazuda.”

V.M.: “Es jau Dundagā dzīvoju, kad ieviedu laikā braucām vēdzeles makšķerēt.”

J.N.: “Ozoli tur vareni. Ziedonis ar dižkoku atbrīvotājiem brauca kopt. Bet puikas bija dedzinājuši ozoliem vidus.”

Dižakmens

Ciema nomalē, pie Dundagas, Puzes un Ances pagastu robežām atrodas milzīgs akmens, minēts B. Saltupes, G. Eberharda grāmatā *Akmeņi un dižakmeņi*. — R., Zinātne, 1981. 41. lpp.: “Dižakmens Velna pēda. 10 km no Puzes, .. uz robežstīgas ar Priedaines mežniecību, robežakmens. Vien-

gabala pelēks biotīta granīta ar laukšpata dzīslu, saplaisājis, apsūņojis. Milzu pēdas forma. Sašķelts 3 daļās.”

Grāmatā Puzes pagasta vēsture. (Talsi), 1999. g., 79. lpp. teikts: “Dižakmens ir pārplēsts, bet no viena gala saplēsts, rokot meža novadgrāvi. Divi lieli blūķi atsviesti stīgas pretējā pusē. Pašā spīcē Velnapēdas augstums ir 3,3 m, apkārtmērs 17,3 m, garums 5,7 m, platums 4 m. Velnapēdas virszemes tilpums, domājams, ir ap 40 kub. m. Akmens ir valsts nozīmes ģeomorfoloģisko pieminekļu sarakstā.

Par dižakmeni Velnapēda ir nostāsts, ka medībās barons Grotuss sēdējis uz tā, gaidot, kad tiks piedzīts meža zvērs. Un tā kādreiz, sēžot uz akmens, viņa pulkstenis iekritis akmens lielajā plaisā. Viņš mēģinājis akmens kustināt, bet tas nav izdevies.

Dabas liegums Raķupes ieleja

Liegums dibināts 1987. gadā, teritorija paplašināta 1999. un 2004. gadā, platība 2204 ha, Natura 2000 teritorija. 2001. SIA ELLE sagatavojusi apsaimniekošanas plānu. Teritorija ietilpst Talsu rajona Dundagas un Valdgales pagastā, kā arī Ventspils rajonā. Nozīmīga boreālo mežu, avotu un daudzu ES Biotopu direktīvas pļavu biotopu aizsardzības vieta (minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi, sausas pļavas kaļķainās augsnēs, sugām bagātas atmatu pļavas, palieņu pļavas, daudz reto augu un dzīvnieku sugu). Visā Latvijā no 01.10.2004. līdz 30.06.2008., aptverot 22 pašvaldības, noris Eiropas Savienības LIFE projekts Vide palieņu pļavu atjaunošanai. Par tā nozīmi un iespējam teritorijas īpašniekiem pēdējā gadā rakstīts arī Dundadzniekā.

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta tapšanā Ivaram un Guntai Abajiem, Ilgvaram Balodim, Valdai Bērentei, Vilnim Drafenam, Viktoram Grosbartam, Veltai Medzbergai, Jānim Neifeldam, Arnim Nepartam, Inārai un Ivaram Zālēm, Mirdzai Zušmanei.

• Akmeņkalni ap 1957. gadu. Pie šī loga notika liktenīgā apšauve 1945. gadā. M. Zušmane: “Astoņdesmito gadu beigās blakus Akmeņkalnu logam esot piestiprināta plāksnīte, kas vēstījusi par kara laika notikumiem. Bet 90. gados tā norauta mētājiesies pa sētu.” Foto no M. Zušmanes albuma

draudzīgi. Bet tad īstie vācieši nakts ciemiņu uzvedībā acīmredzot ievēroja kaut ko neīstu. Kā prasa dokumentus, tā nakts viesi uzreiz ķer pēc plintēm. Bet viņi atradās tēva darbsītabā, vienkopus, kurpretī īstie vācieši visapkārt, ielenkuši. Gandrīz visus arī apšāva. Radiste, ieslēpusies tualetē, pati nošāvēs. Tie esot bijuši vācu antifāšisti.

Man atmiņā palicis, ka vācieši sēž pie galda, mēs ar vedomāti gultā, kad pēkšņi sākas troksnis. Zaldāti kājās, ķer plintes. Vecāmate liek ķebli uz galvas. Kā pati paglābos, to neatceros. Vecāki bija katrs savā istabā. Kad noklusa šāvienu, mamma ieskrēja istabā un, ieraudzījusi mani zem gultas vienās asinīs, nodomājusi, ka esmu pagalam. Bet asinis bija no sašautā sargsuņa, kas bija man piespiedies.

Tad vācieši mums teica, ka palikšanas vairs nav un jāpārceļas uz Ierniekiem. Vīriešus paņēma līdz. Pa ceļam uz Lonasti apstājušies. Mūsu vīri jau domājuši, ka tūlīt šaus nost. Vācieši apspriedušies un teikuši: vainīgi neesat, ejiet pie ģimenēm. Varbūt svarīgi bija arī tas, ka vācieši tikpat kā necieta.

Līdz kara beigām nodzīvojām vispirms Ierniekos, tad pie tēvamāsas Vilcenes. Kad nāca pirmie sarkanarmiešu atmiņētāji, tad visus vīriešus atkal savāca līdz. Kaimiņus gan drīz atlaida, bet tēvs pusgadu pavadīja filtrācijas nometnē Ļeņingradas tuvumā. Kad atgriezās, tad bija ēna no cilvēka. Vienos augoņos, beigtie nerviem.

1945. gada beigās atgriezāmies Akmeņkalnos. Cita mežsarga nemaz nebija. Tad mūs čeka sāka vajāt. Uztiepa, ka mēs palīdzot mežabrāļiem. Bet nacionālo partizānu mūsu pusē tiešām nebija, vismaz pie mums nenāca.”

V.M.: “Akmeņkalnos notika vēlāk literatūrā aprakstītā tragēdija. Naktī mājās iegājis vismaz ducis krievu izpletņlēcēju. Agri no rīta nāca vācu ķēde no Ances puses, ielenca parāšutistus un iznīcināja. Troksni arī mūsu mājās varēja dzirdēt, bet toreiz pa mežiem bieži šaudījās. Redzēju, kā veda liķu vākus garām mūsu sētai. Akmeņkalnu saimniekus tas neskāra.

Mums bija zirgi meža aplokā. Kad pusdienlaikā bija dunduri, tad tēvs

radušies divi vācieši no tās vienības, kas piedalījušies Akmeņkalnu operācijā. Viņi stāstījuši, ka vietējie iedzīvotāji toreiz devuši vāciešiem ziņu. Padomju izpletņlēcējiem nav bijusi laba slava, jo rīkojuši dažādas diversijas, reizēm arī pārgērbusies leģionāru formās.”

V.B.: “Tagadējais Akmeņkalnu īpašnieks, vācietis, saglabājis ložu caurumus durvīs.”

PĒCKARA LAIKS

V.M.: “Bijām ļoti draudzīgs ciems, kā viena saime. Vēl kara laikā man mazliet pēc kara kopā svinējām svētkus, lai gan māja no mājas bija vismaz 3 — 4 kilometrus tālu. Toreiz brūvēja alu, vīri sagāja kopā. Katreiz savā vietā, kā kuro reizi. Ziemassvētkos, Vasarsvētkos, kulšanas talkās.

Tā kā elektrības nebija, tad dedzinājām petrolejas lampas.”

J.N.: “Pirmo gadu gāju Kaļķu skolā, tad pilī. Dzīvoju internātā. Ar zirdziņiem brauca — uz Dundagu caur Pāci. Tēvs arī ar riteni brauca.”

V.M.: “Upenieku ciemu neieklāva kopsaimniecībā, jo mājas bija pa mežu izkaisītas, mazos lauciņus kolhozam neatmaksājās meliorēt, zeme arī neauglīga. Kolhozs gan izmantoja Iernieku zemi, lielos laukus, arī Varleju zemes un Vēžu pļavas. Mēs bijām mežniecībā. Atceros, ka tēvs ziemā čiekurus lasīja. Gāju viņam līdz me-

• 70. g. sākumā Akmeņkalnos. Milda un Jēkabs Reinbergi, Dzidra Reinberga, Mirdza un Kārlis Zušmaņi. Foto no M. Zušmanes albuma

žu sēt. Tēvs piepelnījās arī uz būvēm. Tomēr nodevu nasta bija pārlietu smaga. Mums bija sava pļava,

bi — līdz tam laikam, kamēr baļķu mašīnas sāka braukt.”

V.M.: “Radio ciemā nebija. Pirmais

Tiekamies 8. oktobrī!

Dundagas vidusskolai 60

41. — 45. izlaidums (1987 — 1991)

Audzinātāji: Imants Brusbārdis (41.), Irēna Kronberga (42.), Iveta Kundecka (43.), Ligita Ulmane (44.), Skaidrīte Motmillere un Skaidrīte Sniedze (45.).

Manas atmiņas par 1987. gada 15. maiju

Lai gan arī skats no malas dažreiz var noderēt, labāk būtu, ja šo gadījumu aprakstītu pats Aigars Sudmalis.

Pirmo reizi par gaidāmo notikumu uzzināju klasesbiedra Dināra Neifelda mājās. Tur līdztekus Dināram bijām sanākuši vairāki klasesbiedri: Jurgis Reķis, Aigars un es. Satiekoties Aigars paziņoja, ka ir norāvis sarkanos karogus, domā tiem ar baltu krāsu pārvilkt svītru pa vidu un 15. maijā izkārt Dundagā. Toreiz to nopietni neņēmām un viņa teiktajam īpašu vērību nepievērsām.

Mēs ar Aigaru sēdējām vienā solā. Tajā 15. maija rītā Aigars atnāca uz skolu un sēžoties solā man teica: “Es to izdarīju.” Tās pašas dienas pēcpusdienā viņu jau *atmaskoja*. Man gan joprojām ir aizdomas, ka ideja par krāsu uz rokām, pēc kuras it kā noteica, ka vainīgais ir viņš, ir tīrais blefs. Uzskatu, ka īstenībā kāds, kas to bija redzējis vai kā citādi uzzinājis, par notikušo bija izstāstījis tam, kam vajag. Pēc tam sekoja dažādas pret Aigaru vērstas darbības. *Perestroika* gan jau bija sākusies, taču mums pašiem allaž nav trūcis labs pulks savu *aktivistu*... Manuprāt, Aigaru varēja no skolas ārā nemest. Lai nu tas paliek uz katra sirdsapziņas...

Smagi toreiz bija ne tikai Aigaram, bet arī skolotājam Imantam Brusbārdim, jo, kad klasē vajadzēja pacelt rokas tiem, kas zināja, ka Dundagā kaut kas tāds ir noticis, lielākā daļa klasesbiedru to arī izdarīja. Skolotājam varēja draudēt lielas nepatīkšanas.

Īsti neatceros, vai tajā, vai nākamajā dienā Aigara dzīvoklī sarīkoja kratīšanu, pēc kuras man piezvanīja Brusbārdis un brīdināja, ka arī pie manis kas līdzīgs var notikt. Divatā ar brāli sapaļojām [brīvās] Latvijas un vācu laikā izdotās grāmatas plēves maisos un aizvedām uz mežu netālu no vecā dzelz-

ceļa. Pēc kāda laiciņa, kad viss bija noklusis, noslēptos maisus atvedām atpakaļ.

Monvids Zauers,
41. izlaiduma absolvents

Nenotikušais izlaidums

(Šogad, 17 gadus pēc savu klasesbiedru izlaiduma, Dundagas vidusskolu absolvē Aigars Sudmalis. Lūk, viņa atmiņas par notikumiem pirms 17 gadiem.)

Gandrīz visi mūsu klases zēni bija vairāk vai mazāk nacionāli noskaņoti. Tas bija pats Atmodas sākuma, cilvēktiesību aizstāvju grupas *Helsinki-86* laiks. Visai daudz neuzkrītoši lietotām sarkanbaltsarkanās krāsas — skolas somu siksnām, žakešu atlokos iekšpusē nēsājām pašdarinātas un pat oriģinālas nozīmītes Latvijas karoga krāsās.

Karogus biju nolēmis krāsot divatā ar Dināru Šepti, kas mācījās klasi zemāk, — naktī uz 15. maiju, pēc tam kad aiziet nakts autobuss. Bet Dinārs tik ilgi negribēja gaidīt, un tā pirms diviem visu darbiņu paveicu viens pats. Iespējams, ka biju iepriekš noplēsis dažus nelielus sarkanos karodziņus, to gan īsti neatceros. Galvenais bija lielie karogi centrā (kur tagad Dundagas plāns), kas vēl plīvoja no 1. un 9. maija. Es tos noņēmu, uzliku uz soliņa un pa vidu uzkrāsoju baltu svītru. Tad novietoju karogus atpakaļ. Karogu bija diezgan daudz — līdz desmit. Man šķiet, ka strādāju cimdos, bet laikam darba kartumā novilku. Vēlāk gan rokas nomazgāju.

Nākamajā dienā jau no paša rīta, krievu valodas stundas laikā, mani izsauca no stundas. Vēlāk aizveda pratināt uz Talsiem. Domāju, ka krāsai zem nagiem nebija izšķirīgas nozīmes, kāds jau bija ziņojis, ka esmu to darījis. Direktore Jautrīte Freimute un skolotāju vairākums bija par to, ka mani jāiz-

slēdz. Līdz beigu eksāmeniem bija dažas nedēļas. 90. gadu sākumā Dundagā satiku Freimuti, un viņa teica: “Redz, kā tu, Aigar, toreiz nepareizi iesāki.”

Pēc tam man mājās sarīkoja kratīšanu. Atrada vācu laika kalendāru, un tajā līdztekus nevainīgiem padomiem lauksaimniecībā bija arī kādi raksti par cīņu pret boļševismu. To arī *piešūva* pie lietās. Sevī nodomāju: labi, ka mani neaizsūtīja pie baltajiem lāčiem! Nosprieda, ka man jāstrādā tēva uzraudzībā.

Vidusskolu pabeidzu šogad. Tagad mācīties ir vieglāk nekā toreiz! Uz salidzījumu noteikti iešu.

Aigars Sudmalis, pēc būtības 1987. gada, pēc dokumentiem 2005. gada absolvents

Bijām nenopietna klase

(Rudīte) Mēs bijām smējēju klase. Atlika vienam parādīt pirkstu, kā visi ķiķināja. Mūs no klases arī izraidīja smiešanās dēļ. Reiz abas ar Unu pa skolu spēlējām ķērājus. 11. klasē! Tikām skrējām, kamēr Kārlim Čoderam vēderā. Visas burtnīcas pa gaisu! Mūs nosodīja — nolika pie skolotāju istabas stāvēt. *Sīkie* nāca garām un brīnījās. Toreiz mazie pret lielajiem izjuta cieņu.

Mēs arī vidusskolā nebijām dāmītes, mēs bijām brīvi, jautri cilvēki. Ko visu darījām! Slēpiņus spēlējām. Ar celtniecībai domātām jēlgumijām staidījāmies, līmējām ūsas! Arī laikam 11. klasē. Reiz pirms fizikas stundas sakāpām klasē pa logu, gribējām laikam Ivaru Abaju pārsteigt.

Mēs, 23 meitenes un 7 zēni, bijām ļoti saliedēti. Cits pie cita gājām uz 18 gadu jubilejām. Liela daļa esam palikuši uz vietas. Daudzi no mums kļuva par pedagogiem.

(Inta) Uldis Šenkevičs visur bija klāt ar savu fotoaparātu. Atceros tādu *bildi*: klases ģenerāltīrīšana, un mēs tā izvie-tojušies, ka viens uz sola priekšā gul, bet meitenes ar lupatām sēž. Tas bija pozēts. Bet Uldis ķēra arī momentus stundas laikā. Kāds žāvājas, un Uldis uzreiz noknipsē.

(Rudīte) Dienu pēc žetonu vakara skolā bija ļoti auksts. Februāris. Viens no mums, laikam Monvids, ierosināja iet uz mājām. Sacīts, darīts — nobastojām gluži visi. Nākamajā dienā audzinātājs Imants Brusbārdis nikns: Ja bija

auksts, tad varējāt malku nest! Un vēl teica: Kam tīra sirdsapziņa, tas var paturēt žetonu, kam ne, lai noņem. Mēs visi noņēmām, izņemot Lailu. Mēs uz viņu par to dusmojāmies. Vainīgi jau tajā notikumā bijām.

(Inta) Aigaru par karogu krāsošanu izmeta dienu pirms pēdējā zvana. Pirms vidusskolas eksāmeniem. Vecāku uzvārdus svītroja no dzīvokļu rindas.

(Una) Brusbārdis mūs veda pārgājienos, arī pa nakti. Braucām ekskursijā uz Ļeņingradu, uz Kaukāzu. Kaukāzā atmuguriski nokritu un dabūju brūci. Tālis Frišenfelds no vietējiem samangoja kaut kādas zālītes un pagatavoja smēri, viņš uz to bija meistars. Mani atbrīvoja no visa nesamā, un es izturēju visu ekskursiju. Līdz 9. klasei Frišenfelds mūs audzināja. Ļoti labs bija! Rīkoja klases vakarus, pārgājienu, ekskursijas!

(Inta) Ļoti daudz braucām uz teātriem, operu, muzejiem. Latviešu valodas skolotāja Jēlena Pūce pēc literāro darbu izlasīšanas allaž veda uz izrādēm, un tad bija jāraksta sacerējums. Kas nebija lasījis, tas pēc lugas noskatīšanās vien varēja uzrakstīt.

Mums uz stingrāko bija aizliegts krāsoties un nēsāt auskarus. Bija pa-

teikts: ja kādu meiteni redzēs ar krāsotām skropstām, tad vilks pie krāna nomazgāt.

(Una) Mans klasesbiedrs un reizē kaimiņš bija Aivars Miška. Bijām ļabi draugi, lai gan intereses atšķīrās. Atceros, kā mazajās klasēs, kad man gribējās skriet un daudzīties, Aivars aicināja labāk apmeklēt bērnu bibliotēku, un es viņam paklausīju. Vienreiz, dabūjuši grāmatas, uzrāpāmies vītola, kas auga netālu no bibliotēkas, un Aivars man lasīja priekšā grāmatu par tinteszivi.

(Rudīte) Čoders bija ļoti prasīgs. Puse klases eksāmenu ķīmijā kārtoja divas reizes. (Una) Eksperimenti gan patika. Reiz ķīmijas stundā pie Nīces Jankovskas uzsprāga *Ķīpa* aparāts, sērskābe izšķakstījās uz drēbēm. Ciest neviens necieta.

Sava uzvārda dēļ [Baļķēna] cietu nemītiģi. Mani saukāja par Baļķi, Sprunguli, Špriku. Jau vidusskolas laikā sāku draudzēties ar Ēriku (nākamo dzīvesbiedru Baļķīti. – A.A.) Reiz skolotāja Hilda Vitmane pārteicoties mani nosauca par Baļķīti. Klasē ovācijas! Iznāk, pielaulāja pirms laika.

Una Sila (Blūma), Iveta Milta (Vēze), Inta Grīnīte (Pelde), Rudīte Baļķīte (Baļķēna), 41. izlaiduma absolventes

• **Direktore Jautrīte Freimute Aigaram Sudmalim pasniedz 8. klases beigšanas apliecinību. Vidusskolas atestātu Aigars nesapņema.** Foto no A. Sudmaļa albuma.

Smaržo meijas

Kurzemītē

Izlaidumu mēnesi iesāka **vismazākie**. Pirmsskolas izglītības iestādē **Kurzemītē** izlaidumu svinēja divu grupiņu **28 bērni**. Viena no tām — rotaļu grupa, kurā bērni bērnu dārzu apmeklēja nepilnu dienu un gatavojas skolai. Emocionāli un miļi rotaļu grupas absolventi kopā ar rotaļu lāčīšiem atvadījās no bērnu dienu dzīves, lai dotos lielākā — skolas dzīvē. Ar dziesmām un dzejoļiem bērni pastāstīja, ko līdz šim mācījušies — lasīt, rakstīt, skaitīt, rēķināt. Tas ceļamaizei.

Parastajai grupiņai (audzinātājas Irina Jānberga un Iveta Bērente) izlaidums bija ar jautrības piesitienu. Bērni nelielās etidēs atsaucā atmiņā pēdējā gada laikā piedzīvoto — pasākumus, konkursus, koncertus, kā arī amizantākos ikdienā pasprukušos izteicienus.

Una Upīte

Pamatskolā

10. jūnijā no pamatskolas atvadījās **devītie**. Pašu beidzēju joki, mīklas un dziesmas mijās ar oficiāliem rokasspēdieniem. Sīrsnīgus atvadu vārdus no-

runāja Kārlis Čoders. Vienu no pēdējām reizēm vēl vidusskolēnu ādā koncertēja *Zaļie pipari*. Kā ierasts absolventu vecāku vārdā runāja Aldons Zumbergs (daudz viņam to bērnu). Šoreiz temats lauksaimniecisks — zināmais stāsts par kurnīti, kas dzīvē apguvis divas lietas — rakt un nerakt. Absolventiem novēlēsīm atrast katram savu lauciņu un rakt dziļumā.

Alnis Auziņš

Vidusskolā

17. jūnijā divas divpadsmitās klases ziedu klēpjēm rokās atvadījās no Dundagas vidusskolas. Viesiem pārpildītajā zālē absolventi iegāja Kolkas pūtēju or-

ķestra pavadībā. Izlaidumu kā reportāžu *Talsu Vēstīm* vadīja pagājušā gada absolvents Toms Upners un Kubalu skolas bijusi skolniece Maija Brūvere — tagad kolēģi. Visus sveica gan pagasta padomes priekšsēdētāja vietnieks Austris Kristapsons, gan skolas direktors Uldis Katlaps, gan absolventu nu jau bijušie domubiedri un līdzgaitnieki — vienpadsmitie. Skolēnu parlamenta pārstāvji pārbaudīja skolas laikā apgūto un atmiņu. Piemēram, puīšiem, kas piedalījās *Popielā*, bija jānodemonstrē viesiem fragments no izpildītās dziesmas. Teātra studija bija deleģējusi kaktusu Arčibaldū Punupumpu (izrādes tēls) sveikt savu kolēģi Rozi — absolventi Ievu Ezeriņu. *Vecākos brāļus* svei-

ca divi jaunākie zaļi *pipari* — Rolands un Kārlis, sīrsnīgus vārdus teica viena no pirmajām audzinātājām Biruta Kinči-*usa*, bet, šķiet, pats emocionālākais sveikums šajā vakarā bija Rutas Bērziņas veltījums vecāku vārdā.

Divpadsmitie paši, radoši būdami, savu pateicību skolai, skolotājiem un vecākiem izteica ne tikai dziesmā un dzejā, bet arī ar video palīdzību. Šis ir svarīgs atskaites punkts ikviena dzīvē, un divtik patīkami, ka viņi atkal to pamatinājis izdarīt atšķirīgāk nekā citi. Tas ir šo absolventu īpašais — visu darīt tā, it kā tas būtu pats svarīgākais notikums dzīvē.

Una Upīte

Jāņu laiks Jumaros

Pirmsjāņu laikā, izmantojot *Jumaru* saimnieku laipnu uzaicinājumu, **viesojos vienā no jaukākajām mūsu pagasta saimniecībām**.

Par *Jumariem* varētu teikt — pagalmis kā konfektes, taču tā gluži vienkārši ir ikdiena un dzīvesveids. Sētsvidus, protams, glīti izplauts, uz saimniecības ēkas kā katru gadu stārķu ģimene iekārtojusies. Dzīvība arī stropā — nupat Gunitas tēvs Jānis noķēris bišu

spietu. “Smags bija un neparocīgi augstu, gandrīz nezināju, kā dabūt. Bet man kā vecam desantniekam vajag tikai kādu salmiņu, kur pieķerties!”

Plaušanā tēvam un vectēvam dūšīgs palīgs ir desmitgadīgais Edijs, kam vecaistēvs iesējis īpašu, piemērotu izkapti. Edija tēvs Ivars izrāda krūmmelleņu dārzū, kas sāks ražot pēc diviem gadiem. Banka bērnu izglītībai!

Pirtiņa izkurināta, un mēs ar ģimeni baudām svētlaimi, līdztekus pirstsslotām lietojot sāli, kafijas biežumus, medu un pienu. Pēc tam veldzējamies ar bērzu sulām un cienājamies ar Gunitas

nepārspējamiem raušiem un ķimeņu sieru. Bērzu sulas arī šē kā daudzviet pilda šampanieša pudelēs, bet ne šampanietis, ne alus, ne jēlkāds cits alkoholliskais dzēriens nav godā. Arī uz Jāņiem ne. Tās pašas sulas, siers, pīrāgi. Jāņi *Jumaros* ir ģimenes svētki, kad citi radi sabrauc ciemos. Gunita atceras senu ierašu, ko meitenes gados darījusi. Jāņu naktī jauna meita nopin vainagu un met ozola zarā. Ar pirmo reizi jau parasti neizdodas. Kuro reizi uzmet, tajā gadā izies pie vīra. Prasu, vai Evitai tas izstāstīts. Gunita smaidot noliedz — meita vēl neuzsviedīšot.

Dīķmalā kursies ugunskurs, kam pāri gan neviens nelēks. Gunitas brālis, ugunsdzēsējs, zina, kāda nelaime var notikt. Papildu gaismu dos jāņtārpiņu virtenes, kas *Jumaru* apkaimi īpaši iecienījuši. Jāņa tēvs uzspēlēs mutes ermoņikas un ģitāru. Ar sulām, sieru, dziesmām un labu garastāvokli visi sagaidīs saulīti uzlēcam. Un tad jau būs nopelnījuši rasā izvārtīties, lai možums visai vasarai. Līgo!

Alnis Auziņš

• **Visa laba jāņuzālē, arī Kaļķupes plavās augošās skalbes.**

Aijas Ārgales foto.

Ne no maizes vien

Sagatavošanās un piepildījums

2002. gada Ziemassvētkos piecdesmit sešgadīgais Rietumvirdžīnijas štata iedzīvotājs Džeks Vitakers loterijā laimēja 314,9 miljonus dolāru — lielāko laimestu ASV vēsturē. Arī pirms milzīgā laimesta Vitakers nebija nabadzīgs. Viņam piederēja uzņēmums ar vairāk nekā 100 strādniekiem un miljons dolāru gada apgrozījumu, lepna summas bezdarbniekiem, attīstīt fondus trūcīgiem skolniekiem, palīdzēt slimnīcām, ziedot baznīcām. Bet pats galvenais — viņš beidzot varēs veltīt vairāk laika ģimenei, tiem, kas viņa dzīvei dod jēgu: sievai, meitai un mazmeitai. Visa valsts aplaudēja, jo Džeks bija iemīļojis amerikāņu sapni par varoni: bagāts, laimīgs, vienkāršs, devīgs.

Tiešām, Džeka Vitakera fonds gada laikā iztērēja ap 6 miljonus laimētās naudas, lai iekārtotu 400 cilvēkus pastāvīgā darbā. 200 nabadzīgākajiem skolas skolēniem viņa birojs izsniedza 500 dolāru vērtu kuponu katram, nenoskaidrotos apmēros

piešķīra dažādas stipendijas, atbalstīja akciju *Paēdini bērņus*, sāka būvēt grandiozu dievnamu ar 500 vietām, ieguldīja līdzekļus veco ļaužu centra celtniecībā...

Taču pārlietu lielās pazīstamības dēļ Džeku sāka uzrunāt visur, kur vien viņš parādījās: viņa iecienītajā ēstuvē, veikalā, uz ielas, pie namdurvīm. Visur prasīja naudu. Daudzi to papildināja ar sirdi plosošu stāstu par zaudēto darbu, par vēzi pēdējā stadijā un mirstošajiem bērniem. Ja Džeks atteica, tad prasītāji pat draudēja: “Iedomājieties, ka nolaupa jūsu sievu vai mazmeitu...” Kāds sāka meklēt kompromitējošus faktus veiksmnieka pagātnē. Miera nebija arī Džekam sievai un mazmeitai.

Izlaidīsim 2 gadus šajā skumajā stāstā (to pilnā apjomā var izlasīt maija *Rīgas Laikā*), kas bija pilni ar skandāliem, dzērumā sastrādātām muļķībām un tiesām... Laimētā nauda bija krietni gājusi mazumā, tāpat kā apkārtējo cieņa pret Vitakeriem. Džeks bieži bija braucis dzērumā, aizvien mazāk rūpējies par savu ārieni. Aizvien biežāk viņš sabiedrībā rādījās noplucis un paģirains. Ģimenei atlicināt laiku nebija sanācis, gluži pretēji — tā izjuka. Sieva Džeku pameta saistībā ar kādiem seksa

skandāliem un vīra neciešamo uzvedību. Mazmeita mira no narkotiku pārdozēšanas mīklainos apstākļos. Mazmeitas nāvē Džeks vaino viņas draugus, laulības iziršanā — presi. Nu Džekam vairs nav kam dzīvot.

Banālais stāsts par izārdītām dzīvēm rosina domāt par daudz ko. Par amerikāņiem un viņu plātīšanos. Par mantu un tās varu. Par labo gribu un tās vājumu. Jā, un vēl. Par vajadzību sagatavoties.

Tieši tā! Gatavošanās saņemot bagātību ir tik pat svarīga kā pati bagātība. Varbūt vēl svarīgāka. Bez pirmās nav otrās. Vitakeri to neapjēdza. Viņi domāja, ka pasakainā manta dos daudz laimes, taču izrādījās — tam nebija gatavi. Nevis viņi kļuva kungi pār naudu, bet milzīgais kapitāls diktēja viņiem savus noteikumus. Izrādās — nāvīgs.

Lai sasniegtu kaut ko lielu, vienmēr tam jāgatavojas. Tā dzīvē iekārtots it visur — veikala lietās, karjerā, darbā, mācībās, sportā, mākslā, savstarpējās attiecībās. **Visa pamatā ir divējāds ritms: gatavošanās un tā piepildījums.** Gribi daudz naudas — gatavojies. Gribi tikt tālāk karjerā — mācies, strādā. Gribi skriet ātrāk par citiem — trenējies. Vēlies uzgleznot labu gleznu — vingrinies. Vēlies laimīgas attiecības — posies tām. Muļķīgi ir sapņot par pasaules rekordu augstlēkšanā, ja nevari pārkāpt pārsliekšni neaizķeroties. Negudri gaidīt no sevis ģeniālu gleznotāju, ja vienīgais, ko esi zīmējis, ir karikatūras skolas burtņiņā. Tāpat ar visu, arī ar laimīgām attiecībām. Vispirms nobriešana, tad gatavais auglis. Bez

viena posma nav otra.

Sev par lielu prieku Baznīcas dzīvē saredzu šo pašu ritmu. Gribi būt draudzē, nāc un mācies. (Ir baznīcas, kur sagatavošanās laiks ir 3 un pat 7 gadi.) Gribi ap sevi redzēt labus cilvēkus, iemācies pats būt labs. Alksti saņemot grēku piedošanu, pats piedod. Gribi gūt, iemācies pastāvību lūgšanās. Gribi būt mīlēts, iemācies paciesties. Vēlies veidot stabilu ģimeni, gatavojies tai (ar lūgšanām, attieksmes maiņu saderināšanās laikā). Gribi just ēdiena garšu, gavē vai iemācies pateikties Dievam par dieņišķo maizi. Alksti ieraudzīt Dieva lielos darbus, vispirms iemācies pamānīt mazos. Gribi šo dienu piedzīvot skaistu, no rīta un vakarā neaizmirsti par visu pateikties. Sapņo par mūžīgo dzīvošanu, gatavojies tai jau tagad. Interesanti piedzīvot to, kas notiek, ja cilvēks iepriekš ir sagatavojies. Viss kļūst daudz vērtīgāks nekā iepriekš ir izlicies. Skaista diena, ēdiena, baznīca, darbs, ģimene, atpūta — viss iegūst daudz lielāku vērtību, ja tam gatavojas kā Dieva dotas dāvanas saņemšanai.

Mūs senčiem laiks pagāja lēnāk, jo viņi prata sagatavoties saņemšanai. Piemēram, kā viņi gaidīja dievkalpojumu? Pēc kādas senas tradīcijas tas notika tā: sestdienas vakarā pulksten sešos ar baznīcas zvanu iezvanīja svētvakaru. Līdz tam laikam visi darbi bija padarīti. Darba steiga norima. Kurināja pirti, mazgājās un sevi saposa. Pušķoja istabas, dziedāja dziesmas (vairums bija galvā, pārējās dziesmu grāmatā; vecajās dziesmu grāmatās atrodamas dziesmas ar

desmit un divdesmit pantiem), lasīja Rakstus. Svētās dienas rītā visi bija sagatavojušies fiziski un garīgi. Senči uzskatīja, ka viņu darba dienu vainagojums un atalgojums ir svētdiena ar tās piepildījumu. Svētdiena bija *Debesis, kas nolaidušās uz zemes*. Viņi darbadienās gatavojās svētdienai. Un otrādi: svētdienā gatavojās darbadienām.

Mūsu priekšteči būs bijuši lielāki dzīves pazinēji nekā mēs, kas ceram bez gatavošanās dabūt kāroto. Viņi teica: “Labs nāk ar gaidīšanu, silts ar sildīšanu.” Šis teiciens vairs nav modē. Nu visu vajag uzreiz (un divreiz vairāk). Tomēr nekas nav mainījies dzīves pamatlīnijās. Bez gatavošanās nav arī laba piepildījuma. Tas ir tāpat kā ar lidmašīnu; lai tiktu debesīs, tai vajadzīgs skrejceļš. Bez sagatavošanās visi ieguvumi vairāk līdzinās avārijai. Bez gatavošanās pilnīgi atbilstošs ir izteiciens: “Gribējām kā labāk, sanāca kā parasti!” Tad arī jebkura veida bagātība vairāk atgādina Vitakeru postu nekā svētību. Negatavojoties nevar piedzīvot skaistu dienu, nevar pa īstam ienākt baznīcā, nevar nodibināt stabilu ģimeni. Nevar piedzīvot dievkalpojumu.

Bez gatavošanās nesanāk ne laba diena, ne labs darbs, ne laba atpūta, ne labas attiecības, ne labs mūžs. Pat ne laba nāve.

**Armands Klāvs,
Dundagas ev. luteriskās
draudzes mācītājs**

Dvēseles svētki

Ceturto gadu pēc kārtas jūnijā notiek, manuprāt, vērtīgākais un saturīgākais notikums Dundagā — ev. luteriskās draudzes dienas, kas izceļas ar īpašu mieru, piepildījumu un eleganci.

Vārds, mūzika un krāsas — Dieva talanta izpausme

Gadu gaitā krājas interesantas programmas. Īpaša vieta tajās lūgšanām un dievkalpojumiem, īpaša — atklāsmes pilnām tikšanās reizēm ar kristīgiem dzejniekiem, mūziķiem un māksliniekiem. Rosīgs luterāņu dienu līdzautors ir **Alnis Auziņš**.

“Rīkot draudzes dienas pirms trim gadiem ierosināja mūsu toreizējais mācītājs Mārcis Zeiferts. To uzdevums ir veikt sevī garīgu inventarizāciju, reizē arī uzrunāt apkārtējo sabiedrību. Parādīt draudzes dzīvē svarīgāko. Šogad galvenais ir pateicības dievkalpojums, pieminot mūsu dievnama jumta brīnumaini ātro un veiksmīgo atjaunošanu. Tā kā talants ir Dieva dāvana, tad allaž cenšamies atspoguļot šo cilvēku dzīves pusi. Iepriekšējos gados pie mums viesojušās tādas personības kā Jānis Vanags, Jānis Rokpelnis, Ieva Akurātere, Māris Subačs, Lelde Stumbre. Šogad mūs pagodinājis Talsu ev. luteriskās draudzes koris, dzejniece un Bībeles tulkojumu redaktore Milda Klampe, mūziķe un improvizācijas teātra lietpratēja Signe Sirmā, mākslinieks, Talsu draudzes pārstāvis Andris Biezbārdis.

Mūsu mācītājs Armands Klāvs vairākkārt lika pie sirds padomāt, kā *dziedāt Kungam jaunu dziesmu*. Proti, ikviens ir aicināts būt jaunradošs katrā dzīves mirklī un izpausmē — darbā, savstarpējās attiecībās, ticības dzīvē, atpūtā. Ieraduma drauds ir tas, no kā mums jābīstas it visās dzīves jomās, un par to arī jādomā, iecerot nākamās draudzes dienas.”

Ar eņģeļu balsīm

Klausoties baznīcu koru uzstāšanos, rodas īpašas, iepriekš neparedzamas izjūtas. Zinām un pazīstam Dun-

dagas luterāņu draudzes kori, un to mēr katru reizi no jauna tā dziedājums vedina domāt par mūžīgo.

“Es slavēšu, es dziedāšu savam Dievam” — svētdien saskanīgā dziedājumā turpina viesi — Talsu luterāņu draudzes koris, un pasaulīgās kņadas skaņas atsitās un sabirst pret baznīcas biezajiem mūriem, lai patiesā klusinātā varenumā atklātos dzīvas, no cilvēka gara un dvēseles dziļumiem nākošas dziedinošas skaņas. Tik izjūsts un dzīvīgs slavējums Talsu kora sniegunā! Patiesa bauda vērot diriģentu darbu. Kā ar skaņām pirkstu galos diriģē Imants Mežaraups, un pie viņa koncerta nobeiguma žesta prātā nāk vārdi, kad Radītājs noliek precīzu robežu jūras plūdumam.

“Nezinu, kā dzied eņģeļi, bet jūs dziedājāt kā eņģeļi!” — sveicot ciemiņus, saka Elma Zadiņa. Jāpiekrīt!

Dievs runā klusumā

Dienu rīkošanā un vadīšanā iegul-

dīts draudzes locekļu laiks. Zinot cilvēku noslogotību, rodas vēlēšanās uzzināt spēka avotu.

Aiva Šermūksne: “Līdzdarbojos visu laiku. Piedalījos rīta lūgšanā, Bībeles darba grupā. Kalpojot Dievam, spēks nāk klāt. Ja cilvēks pazaudē ceļu, viņš palielina dzīves ātrumu. Vai

• **Signe Sirmā** prata aizraut visus draudzes dienu dalībniekus.
Baibas Dūdas foto.

mūzikas skaļumu. Bet, lai sadzirdētu Dievu, vajadzīgs klusums, jo Viņš runā klusi un maigi. Šķiet, daļai cilvēku bail to darīt.”

Jā, atsvešināšanās no sevis un plaša starp pašu un Radītāju kļuvusi tik liela, ka to mēģina aizpildīt ar ko mākslīgu, piemēram, skaļumu. Troksnī pieklust dzeguzes balss. Tā aizlido uz klusāku vietu. Dievs tāpat.

Viņa mīlestība uz mums ir neapverama

Viņš liek mazam pusaugu meitēnam līdzīgajai Signei Sirmajai braukt no Rīgas, lai katram personīgi pajautātu: “Kas tev ir Jēzus?” Iespējams, ka lielākā daļa to ir sev noskaidrojusi, bet svarīgi ir to jautāt atkal un salīdzināt ar citu atbildēm. Caur Signes vadītās katra improvizāciju etīdes izspēli ar jaunu redzēšanu pievērsamies jautājumam, daudzslāpāini to risinot tālāk savā dzīvē. Visam dzīvajam brīnumaini atvērtā Signe un divi mazi bērni bez jebkādiem papildu līdzekļiem un priekšmetiem mums palīdz tuvoties Jēzum.

Svarīgi iekrāt atziņas

Baiba Dūda: “Draudzes dienas savā ziņā kļuvušas par tās identitātes simbolu. Svarīgi rādīt citiem mums būtisko. Tā veidojam draudzes kultūru, ne tik vien labu tradīciju. Draudze ir kopiena, un katrā kopienā ir savs gars. Ar šīm dienām mēs daudz zinām to tālāk. Savas izjūtas, sajūtas, izpratni par Dievu. Aicinām paskatīties uz Viņu plašāk, arī caur citu liecībām par savu dzīvi.

Būtiska ir sadraudzība vairākos līmeņos: starp draudzes locekļiem, starp konfesijām, ar visiem pārējiem dundadzniekiem, ar ciemiņiem no citām Latvijas malām (pērn — no Aknīstes draudzes).

Šajās dienās apliecinām, ka Dievs ir dzīvs un klātesošs visur. Ne tikai baznīcā, bet dzīvs katram personīgi, atspoguļojas dzejā, mākslā un mūzikā.”

Svētku gaitā un sarunās apliecinās dienu izvēlētais devīzes piepildījums: “Pateiciet tam Kungam, piesauciet Viņa vārdu un sludiniet tautu starpā Viņa darbus!” *Psalmi, 105.(1.)* Paldies Dundagas ev. lut. draudzei un mācītājam par piepildītiem un garīgi bagātiem svētkiem!

Velga Eizenberga

Svētkus gaidot

Rīgā Skolēnu dziesmu un deju svētkos mūs pārstāvēs vidusskolas jauktais koris un teātra sporta komanda.

Sandra Lielanse, diriģente:

— Maija pēdējā sestdienā abi vidusskolas kori piedalījās rajona Dziesmu dienā. Skaists bija gājiens uz estrādi, priecājāmies, dzirdot daudz apsveikumu. Dundagas vārds rajonā skan! Koncertā dziedājam daļu no Rīgas repertuāra.

Diriģenta Arvīda Platpera slimības dēļ biju piekritusi diriģēt trīs dziesmas kopkorim. Tik lielam dziedātāju skaitam, gandrīz diviem tūkstošiem, nebiju diriģējusi. Dzīva esmu, bet ko tas man prasīja!

Līdz svētkiem vairs nemēģināsim, lai apgūtais repertuārs nogulst. Pavisam būs jād dzied 25 dziesmas. Izbrauksim 29. jūnijā, 3. jūlijā ir noslēguma koncerts, kur 380 Latvijas koru kopkorī skanēs arī 13 Talsu rajona koru dziedātāju balsis. Priecājos, ka līdzi brauks Sarmīte Dinsberga un Dace Šmite.

Ikviens rajona kolektīvs uz svētkiem no sarkanām lentēm darina kamolu — uz katras lentes būs dziedātāja vārds. Cik kamolu būs no visas Latvijas?

Vaira Kamara, režisore:

— Vidusskolas teātra sporta komanda izcīnījusi iespēju uzstāties Doma laukumā, kuplinot svētku programmu. Dundagas koristu kamolam pievienies arī lentes ar teātra sporta dalībnieku vārdiem. Rīgā mūsējie mērosies spēkiem ar pārējām septiņām labākajām valsts komandām.

Alnis Auziņš

Raibs kā dzeņa vēders

Atkārtosim

Krišjāņa Barona ceļojumu!

7. jūlijā pulksten 11.00 sāksies velomaratons Tartu (Tērbata) — Dundaga. Tas ir ceļš, ko 1859. gadā nostaiģāja Krišjānis Barons, klausoties savas tautas dialektos un vērodams tērpu krāsas.

Idejas autore ir *Projekts Pēdas* vadītāja Vita Jaunzeme. Maratonu iecerēts rīkot katru gadu, pirmām kārtām iesaistot jauniešus un zaļas pasaules uztveres cilvēkus, kurus apvieno prāta un muskuļu lokanība.

19. jūlija vakarā velomaratonisti iebruks Dundagā, pārnākšpos un 20. jūlija rītā izbruks 20 km apli pa mū-

su pagastu. Pēc tam iestādīs kokus, rīkos atkritumu savākšanas talku (arī šīs ierosmes varētu turpināties citus gadus) un apbalvos dalībniekus. Kultūras darba kopēja Santa domā, kā pasākumu kuplināt no mūsu puses.

Aicinām rosīgi atsaukties un piedalīties arī dundadzniekus. Kas jūt gana spēkus, var mīt pedāļus visu ceļu (7. jūlijā plkst. 7.00 no Rīgas Latviešu biedrības nama uz Tartu izbrauks autobuss), var arī piedalīties atsevišķos posmos (piemēram, no Sabiles vai no Talsiem līdz Dundagai). **Tuvākas ziņas Pēdu mājas lapā:**

www.pedas.lv vai Dundagā no Alan-das (tālr. 3232293).

Aina Pūliņa

K. Barona radu saietā

Valpenē joprojām mīt Dainu tēva attāli radi, arī Gunita Tropiņa. 3. jūnijā Gunita līdz ar 20 citiem Barona dzimtas pēctečiem piedalījās trešajā saietā. Pārstāvji no Krišjāņa, Anša un Mades zara, pie kura pieder arī Gunita, apmeklējuši Valpenes kapus un Kubalu skolu-muzeju, noskatījušies videoierakstu par iepriekšējiem saietiem Nīgrandē un Rīgā. Šoreiz tikšanās rīkojuši Arturs Barons un Indulis Zariņš. Dalībnieki nosprieduši izveidot tik kuplu dzimtas koku, cik vien var, un to novietot Krišjāņa Barona muzejā.

A. A.

Jāņa Vītiņa zemes raksti

17. jūnijā, piedaloties Jāņa Vītiņa radu saimei, pils kolonzālē atklāja izstādi *Latvijas zemes raksti*. Izcilais aerofotogrāfs, Frīdenbergu dzimtas piederīgais Jānis Vītiņš pirms gada gāja traģiski bojā.

Izstādes 30 darbi atklāj Latviju no putna lidojuma. Divi mazāka lieluma attēli neapšaubāmi rāda Dundagu — viens pili, Liko muižu un luterāņu dievnamu, otrs — Frīdenbergu dzimtas šūpuli Laukmuižu. Pārējās fotogrāfijās — Latvijas daba un dažādi objekti. Liela daļa atgādina gobelēnus. Pārsteidzoša ir to faktūra, šķiet gluži taustāms telpiskums — gribas ar roku pieskarties! Par daudziem darbiem, tik līdzīgām gleznām, gribas vaicāt — kas tur apakšā īsteni ir? Lūk, upes līkumi, kas atgādina Latvijas karti! Un blakus Kolkas bāka.

Metru pa metram Jānis ar savu lidaparātu *Annija* apceļojis dzimto zemi, izlietodams vairāk nekā 10 000 filmiņu. Fotomākslinieka personālizstādes sarīkotas Beļģijā Dānijā, Igaunijā, Izraēlā, Jordānijā, Somijā un Vācijā, bet šī izstāde iepriekš priecējusi skatītājus Aizputē, Cīravā, Kalvenē, Kuldīgā, Liepājā, Pāvilostā un Talsos. Skatīsimies arī mēs — vismaz vēl visu jūliju.

Alnis Auziņš

Sarauj, Dundaga!

Rajona spēļu finālā

11. un 12. jūnijā Lībagos finišēja rajona 13. sporta spēles. Pēdējais posms izvērtās veiksmīgs dundadzniekiem. Ieguvām 3. vietu — aiz Talsiem un Ģibuļiem.

Teicami spēlēja futbolisti, ar vienu zaudējumu Talsiem paliekot 2. vietā. Panākumu kaldināja Madars Burnevics, Arnis Enzels, Andris un Jānis Freibergi, Salvis Gološinskis, Andris Reinfelds, Gatis Rutulis, Alvis Tālbergs un Andris Upītis. Tikpat labs panākums volejbolistiem — Unai Silai, Ilonai Tālbergai, Andrai Grīvanei un Kristai Dzīlei. Ļoti vīrišķīgajā virves vilkšanā, uzvarot Virbus, Vandzeni un favorītus Lībagus un zaudējot tikai pirmo 2 vietu ieguvējiem Mērsragam un Laidzei, 3. vietu ieguva mūsu smagsvari Ēriks Emerbegrs, Andris un Ārijs Freiberg-

gi, Gatis Reķis, Normunds Ūrmanis un Juris Vīksna. Lietū un aukstumā labi startēja arī vieglatlēti, iegūstot 4. vietu. Godalgas izcīnīja Sandra Kokoreviča, Salvis Gološinskis (3 godalgas) un Jānis Zingniks. 4. vieta mūsējiem arī veiklības stafetē.

Pagasta padome izsaka atzīnību un pateicību visiem sportistiem, kas aizstāvēja pagasta godu visos četros 13. pašvaldību sporta spēļu posmos!

Edvīns Klēvers

Lāsēna sports

Sporta spēles *Lāsēna volejburs 2005 noris vasarā. To mērķis ir iesaistīt bērnus, jauniešus, viņu vecākus, kā arī volejbola veterānus brīvības volejbola sacensībās vasaras sezonā. Trešais posms 4. jūnijā notika Dundagas vidusskolas sporta laukumā.*

Sacensībām ir 9 posmi ar finālu

ES ATSTĀJU RŪPES...

Teodoru Pētersonu pieminot (10.09.1929. – 05.06.2005.)

Ar Teodoru bijām kaimiņi gandrīz pusgadsimtu. Pasaulē labākais kaimiņš un mājas saimnieks. Neizsakāmi izpalīdzīgs un satīcīgs. Nekad nepacēla balsi. Ar saimnieka apziņu un ķērienu. Es dzīvoju droši. Pat janvāra vētrā nebaidījies. Sākumā uztraucos, vai neizgāzīsies logi. Teodors mani nomierināja.

Pētersons bija pēdējais kolhoza *Dundaga* priekšsēdētājs no 60. gadu vidus līdz apvienošanai.

Teodoru izvadīja no viņa beidzamās, nopietnākās un reizē sirsnīgākās darbavietas — no šķūnīša. Visā šajā nejēdzīgajā nelaimē tas mani iepriecināja. Tāpat pašvaldības dzejolītis rajona avīzē. Rūpes bija Teodora dzīves saturs. Rūpes par savējiem. Par mājas iedzīvotājiem.

Viņš vienmēr sevi pilnveidoja. Daudz lasīja. Viens otram devām periodiku, grāmatas. Pēc tam lasīto pārspriedām. Ar ko tagad mainīšos un aprunāšos? Par jebkuru tematu viņam bija ko teikt. Tā kā mums ir dārziņi, tad, saprotams, spriedām arī par botāniku, agromiju, meteoroloģiju. Cik reižu esam sēdējuši manā dzīvoklī: es,

Velta Metena

Pētersons, Laicāns. Kad reizēm kāds sarunu biedrs *uzputojās*, viņš apbrīnojami saprātīgi mācēja nomierināt.

Muzikāls bija, labprāt dziedāja. Mūsu māja ir ļoti skanīga, gribot negribot dzirdi, kas pie kaimiņiem notiek. Pēdējā laikā arī pa āru stāigāja svilpodams.

Tā viņš aizgāja pa savu taciņu.

Nākamais laikraksta numurs iznāks augustā!

Dejas rindās

4. jūnija pievakarē Dundagas parka jaunajā estrādē skanēja mūzika un skatītāju rindas aizņēma tie, kas vēlējās redzēt līniju deju festivālu. Pagasta padomes izpilddirektors Austris Kristapsons sveica visus dejojotājus ar lielisko iespēju un godu pirmajiem iemēģināt jaunās skatuves grīdu. Šo festivālu jau trešo gadu rīkoja Daina Freiberga un mūsu līniju deju kopa. Iecerē ir katru gadu šajā laikā Dundagā tikties tuvākiem un tālākiem līniju dejojājiem. Šogad dejojā mājiniņi no viesi no Mērsraga, Pūnām, Spāres, Stendes, Talsiem un Valdemārpils.

Līniju dejas ir aizraujoša nodarbe ikvienam, par ko liecina kolektīvu dalībnieku skaits. Arī šajā festivālā piedalījās ne tikai apburošas dāmas, bet arī jaunas meitenes un vīrieši.

Una Upīte

Liela pateicība par atbalstu līniju deju festivāla jaukai norisei Andrim Kojro, Austrim Kristapsonam, Santai Maksimovičai, Raitim Sirkelam un skatītājiem!

Līniju dejojotājas

«Dundadznieks» Nr. 6 (41) 2005. gada jūnijs.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Rita Zemtiņa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegušī amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 500 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize

Kapu svētki

2. jūlijā Ostē plkst. 11.00, Nevejā 12.30, Ošos 14.00, Āžos 15.30, 9. jūlijā Vīdālē 11.00, Latevē 12.30, Kaļķos 14.00, Alakstē 15.30, 16. jūlijā Pācē 11.00, Sabdagās 12.30, Sumberē 14.00, Valpenē 15.30, 30. jūlijā Klučos 11.00, Jaundunda-gā 12.30, Anstrupē 14.00.

Elma Zadiņa

Par notikumiem un darītājiem domāsim laikus!

Valsts svētkos 18. novembrī godinām labākos darbus un to darītājus. Bet gada laikā kaut kas var aizmirsties. Vides aizsardzības un pagasta attīstības komitejas sēdē pieņemts aicinājums pagasta iedzīvotājiem **katru mēnesi** novērtēt svarīgākos notikumus un cilvēkus, kas devuši lielāko ieguldījumu. Šīs ziņas publicēs *Dundadzniekā*, un tas atvieglos pagasta padomes darbu gada nogalē, spriežot par atzīnības rakstiem. Priekšlikumus var iesniegt rakstiski pagasta padomes sekretārei Sandrai Kokorevičai vai *Dundadznieka* redaktoram Alnim Auziņam (var arī zvanīt pa tālr. 3237858 vai sūtīt pa epastu: alnis@dundaga.lv).

Aicinām talkā!

PII *Kurzemīte* teritorijā esam sākuši būvēt bērnu dienas centra *Mājas rotaļu* laukumu. Kā čaklākos talcīniekus gribam uzteikt Rinaldu Aseru, Rolandu Beņislavski, Edgaru Bērziņu, Induli Cīruli ar bērniem, Edgaru Čeksteru, Nauri Dzērvī, Ernestu Salceviču, Ingu Valciņu un Robertu Vīksnu. Priecāsimies par atsaucīgām sirdīm un čaklām rokām arī turpmāk!

Tālis Frišēnfelds

Sergejs Sverkovskis (1952)
Visvaldis Rītums (1927)
Skaidrīte Ozola (1938)
Nikolajs Žludko (1935)
Teodors Pētersons (1929)
Arkadijs Krasko (1929)